

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

**Lapsivaikutusten arvioinnin käynnistyminen
Helsingin seurakunnissa**

Hertta Saarinen

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma (210 op)

Arvioitavaksi jättämisaika 11 / 2014

www.humak.fi

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä Hertta Saarinen	Sivumäärä 36 + 13
Työn nimi Lapsivaikutusten arvioinnin käynnistyminen Helsingin seurakunnissa	
Ohjaavat opettajat Heini Kapanen, Reijo Virtanen	
Työn tilaaja ja/tai työelämäohjaaja Helsingin seurakuntayhtymä / Jarno Raninen	
Asiasanat lapsivaikutukset, lapsiasiahenkilö, seurakuntayhtymä, seurakuntahallinto	
Tiivistelmä <p>Vuoden 2015 alusta voimaan astunut Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkolliskokouksen päätös velvoittaa tekemään lapsivaikutusten arvioinnin kaikissa hallinnollisissa päätöksissä. Tällaisen päätöksen toimeenpaneminen seurakunnissa on hidasta. Monissa seurakunnissa lapsivaikutusten arvioinnin periaatteisiin ja menetelmiin ollaan vasta tutustumassa. Tukea ja koulutusta kaivataan, jotta LAVAsta eli lapsivaikutusten arvioinnista muodostuisi luonteva toimintatapa, jonka myötä lasten ja nuorten etu tulee huomioiduksi kaikilla päätöksentekotasolla.</p> <p>Opinnäytetyöni tilaaja oli Helsingin seurakuntayhtymä. Seurakuntayhtymän kasvatuksen ja seurakuntapalveluiden yksikön yhtenä tehtävänä on koordinoida ja tukea seurakuntien toimintaa. Kehittämishankkeen tavoitteena oli kartoittaa lapsivaikutusten arviointiin ja lapsiasiahenkilöiden nimeämiseen liittyvä toiminta Helsingin seurakuntayhtymässä keväällä 2015 ja käynnistää lapsiasiahenkilöiden työtä ja lapsivaikutusten arviointia tukeva toiminta Helsingin seurakuntayhtymässä.</p> <p>Kartoitin lapsivaikutusten arviointien näkymisen seurakuntaneuvostojen päätöksissä kevään 2015 aikana ja tein kyselyn seurakuntien lapsiasiahenkilöille. Lisäksi järjestimme hankkeeseen liittyen koulutustilaisuuden lapsiasiahenkilöille.</p> <p>Hankkeen myötä selvisi, että lapsivaikutusten arviointeja on ryhdytty tekemään ainakin niissä seurakunnissa, joissa niistä oli maininta seurakuntaneuvoston pöytäkirjoissa, vaikka niitä ei ole välttämättöä kirjata pöytäkirjoihin. Läpinäkyvyyttä lisäisi se, että ne jollain tavalla näkyisivät julkisissa pöytäkirjoissa, eivätkä jäisi vain ei-julkisiin valmisteluasiakirjoihin.</p> <p>Useimmissa Helsingin seurakunnissa toimii jo lapsiasiahenkilö, useimmissa kaksi – toinen luottamushenkilö, toinen työntekijä. Heidän verkostoitumisensa on käynnistynyt. Nyt tuo verkosto tarvitsee vahvistamista ja lapsiasiahenkilöt lisää perehdytystä ja koulutusta.</p> <p>Helsingin seurakuntayhtymässä, sen hallinnossa ja toiminnassa käyttökelpoinen LAVA-toimintamalli on tekemättä. Keräämäni aineisto antaa siihen hyvin eväitä.</p> <p>Omaan tehtävääni Munkkiniemen seurakunnan lapsiasiahenkilönä olen tämän opinnäytetyöni myötä saanut lisää merkitystä. Olen osa verkostoa, jonka haaste on: Kohti lapsiystävällisempää kirkkoa!</p>	
Asiasanat: lapsivaikutukset, lapsiasiahenkilö, seurakuntayhtymä, seurakunnallinen hallinto	

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Degree Programme in Civic Activity and Youth Work

ABSTRACT

Author Hertta Saarinen	Number of Pages 36 + 13
Title Getting started with child impact assessment in Parish union of Helsinki	
Supervisors Heini Kapanen, Reijo Virtanen	
Subscriber and/or Mentor Parish union of Helsinki / Jarno Raninen	
Abstract <p>The Church Council of the Evangelical Lutheran Church of Finland has made a decision that requires in all administrative decisions, starting in the beginning of 2015, an assessment on how the decision impacts children and youth. Implementation of this requirement in parishes is slow. Many parishes are just learning about the principles and methods of these child impact assessments. Support and training are needed in order for these assessments to be part of a normal course of action through which the interests of child and youth are taken into account at all levels of decision making</p> <p>The subscriber of my thesis is the Parish union of Helsinki. One of the duties of its department of education and parish services is to coordinate and support the work of parishes. The goals of my project were to find out what actions have been taken concerning the child impact assessments during the spring 2015, to learn about the nominations of ombudsmen for children and to start the work that supports the work of ombudsmen and the making of the assessments in parishes.</p> <p>I researched the number of times and the ways in which child impact assessments had been recorded in the parish councils' meeting minutes during the spring 2015 and conducted a survey on the ombudsman for children. We also arranged a training event for the ombudsman.</p> <p>Along the project I found out that child impact assessments had been started at least in those parishes, where they are mentioned in parish council's meeting minutes, although it is not required that the assessments be recorded in the minutes. It would be more transparent if they were mentioned in the meeting minutes, which are public documents, and not only in the non-public documents concerning preparation of the decisions. In most of the parishes in Helsinki there is already an ombudsman for children. Networking of these ombudsmen has started. Now this network needs strengthening and the ombudsmen need more briefing and training.</p> <p>An operating model for child impact assessments that could be suitable in the Parish Union of Helsinki is to be developed. The material I have collected will be helpful in that development.</p> <p>During this process I have got deeper meaning as an ombudsman of children in Munkkiniemi parish. I am part of a network, whose slogan should be: Towards a more child friendly church!</p>	
Keywords: child impact, ombudsman for children, parish union, congregational administration	

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ	2
1 JOHDANTO	5
1.1 Lapsen oikeudet ja osallisuuden vahvistaminen	5
1.2 Tarjoukseni Helsingin seurakuntayhtymälle	6
2 TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA TAUSTA	7
2.1 Helsingin seurakunnat	7
2.2 Kirkolliskokouksen päätös 2009	8
2.3 Kohti lapsiystävällistä kirkkoa – vuodesta 2009 vuoteen 2014	9
3 KEHITTÄMISTEHTÄVÄ, AINEISTONKERUUTAVAT JA – ANALYYSIMENETELMÄT	10
3.1 Kehittämistehtävä hahmottuu	10
3.2 Aineistonkeruutavat ja -analyysimenetelmät	12
4 KEHITTÄMISTYÖN NÄKÖKULMA JA TIETOPERUSTA	13
4.1 Lapsivaikutusten arviointi	13
4.2 Hallinnolliset päätökset kirkossa	15
4.3 Lapsiasiahenkilö	15
5 KEHITTÄMISMENETELMÄT, AINEISTON KERUU JA JÄSENTÄMINEN	16
5.1 Kehittämisprosessi	16
5.2 Lapsivaikutusten arvioinnit seurakuntaneuvostoissa	17
5.3 Lapsiasiahenkilöiden profiili ja tehtävänkuvat	20
5.4 Lapsiasiahenkilöiden koulutustilaisuus ja yhteistyön käynnistäminen	24
6 JOHTOPÄÄTÖKSIÄ JA KEHITTÄMISEHDOTUKSIA	26
6.1 Lapsivaikutusten arvioinnit näkyviksi pöytäkirjoihin	26
6.2 Lapsiasiahenkilöt kaipaavat tukea ja koulutusta	27
6.4 Tiedotusta ja jatkotoimenpiteitä	28
6.5 Seurakuntayhtymän yhteiset työmuodot ja LAVA-toimintamalli	29
7 LOPUKSI	31
7.1 Prosessi Helsingin seurakuntayhtymässä on käynnistynyt	31
7.4 Minun haasteeni	32
LÄHTEET	33
LIITTEET	37

1 JOHDANTO

1.1 Lapsen oikeudet ja osallisuuden vahvistaminen

Lasten ja nuorten asemaan on viime vuosikymmeninä vahvasti vaikuttanut Yhdistyneiden Kansakuntien Lapsen oikeuksien sopimus, joka hyväksyttiin YK:n yleiskokouksessa 1989 (Unicef 2015). Se velvoittaa valtiovaltaa, kuntia ja myös kirkkoa arvioimaan, miten lapsen oikeudet konkreettisesti toteutuvat ja miten jokainen alle 18-vuotias voi kokea osallisuutta ja yhteisöllisyyttä. Tähän veloitteeseen liittyy myös sen selvittäminen, millä tavoin lapsilla ja nuorilla on mahdollisuus vaikuttaa itseään, lähiyhteisöään ja yhteiskuntaa koskeviin asioihin (PTK 2015). Suomi on ratifioinut YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen vuonna 1991 ja alle 18-vuotiaiden eli lasten ja nuorten osallistumisesta ja heidän kuulemisestaan säädetään useissa laeissa, mm. nuoris- ja lastensuojelulaissa sekä laissa lapsiasiavaltuutetusta. (Kirkkohallituksen esitys 2014.)

Lapsivaikutusten arviointi on konkreettinen tapa toimeenpanna YK:n lasten oikeuksien sopimuksen yleisperiaatteita ja lapsen oikeuksien sopimuksessa turvattuja lapsen oikeuksia sekä edistää lasten kokonaisvaltaista hyvinvointia. Lapsivaikutusten arviointi eli LAVA tarkoittaa päätösten arvioimista lasten ja heidän perheidensä kannalta. Arvioinnilla pyritään turvaamaan lapsen oikeudet, osallisuus ja vaikutusmahdollisuudet. Arviointia tehdään, kun esimerkiksi pohditaan tilamuutoksia, rekrytointia, budjettia ja toimintaa. (PTK 2015.)

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkolliskokous teki 9.5.2014 päätöksen, jonka mukaisesti lapsivaikutusten arviointi on otettava käyttöön kirkollisten viranomaisten päätöksenteossa vuoden 2015 alusta lukien (Kirkolliskokous 2014). Tähän liittyen suositellaan myös lapsiasiahenkilöiden nimeämistä. Lapsiasiahenkilöiden tehtävänä on tukea päätösten valmisteluista vastuullisia arvioinnissa ja edistää sitä, että myös toiminnan suunnittelussa entistä enemmän otetaan huomioon

lapsivaikutukset ja vahvistetaan lasten ja nuorten osallisuutta. (Kirkkohallituksen ohjeistus 2015, 11.)

Kirkolliskokouksen velvoittava päätös lapsivaikutusten arviointiin hallinnollisissa päätöksissä innosti tarttumaan tähän aiheeseen. Omassa työssäni nuorisotyönjohtajana seurakunnassa olen jo pitkään nähnyt tärkeänä lasten ja nuorten osallisuuden vahvistamisen. Opinnäytetyöprosessin myötä sain tähän näkökulmaani lisää taustatietoa, ymmärrystä, työvälineitä ja innostusta.

1.2 Tarjoukseni Helsingin seurakuntayhtymälle

Huhtikuussa 2015 tein tarjouksen LAVA-prosessiin liittyvästä kehittämistehtävästä Helsingin seurakuntayhtymälle. Olen lähes kymmenen vuotta toiminut Helsingissä paikallisseurakunnan nuorisotyönjohtajana ja sen myötä seurakuntayhtymän toiminta on tullut tutuksi. En kuitenkaan ole työskennellyt varsinaisesti koko seurakuntayhtymää koskevissa hankkeissa. Halusin haastaa itseni opinnäytetyöprosessissa perustyötäni laajempiin ympyröihin.

Helsingin seurakuntayhtymässä on vuonna 2010 käynnistynyt *Jäsenelle parasta* -hanke, joka päättyy vuonna 2015. Sen kärkihankkeita ovat *Pienelle parasta* ja *Nuorelle parasta*, jotka molemmat nivoutuvat seurakuntayhtymän haluun löytää hyviä toimintatapoja alle 18-vuotiaiden kohtaamiseen. (Jäsenelle parasta -hanke 2014.) Mielestäni toteutuneiden lapsivaikutusten arviointien kartoittaminen ja lapsiasiahenkilöiden yhteisen työskentelytavan kehittäminen sopivat hyvällä tavalla näiden hankkeiden rinnalle. Kirkkohallituksen LAVA-ohjeistuksessa kehoitetaan kuvaamaan LAVAan liittyvät käytännöt ja työnjako paikallisten käytäntöjen mukaisesti johonkin toimintaa ohjaavaan asiakirjaan (Kirkkohallituksen ohjeistus 2015, 8). Tämä kehittämishankkeen myötä Helsingin seurakuntayhtymä saa toivottavasti aineistoa tähänkin.

Kirkon tulevaisuuden elinehto on se, että työntekijäkeskeisyydestä siirrytään seurakuntalaiskeskeisyyteen. Lapsivaikutusten arviointi on yksi keino, jonka avulla tuetaan tätä muutosta. LAVA tulisi ottaa haltuun kaikilla tasoilla kirkossa. Osaamista tai ainakaan rutiineita ei näyttäisi vielä olevan riittävästi, vaikka jo pitäisi toimia.

2 TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA TAUSTA

2.1 Helsingin seurakunnat

Helsingin seurakuntayhtymä ja sen 21 seurakuntaa muodostavat hallinnollisesti ja toiminnallisesti kokonaisuuden, jossa ne osin toimivat itsenäisesti ja osin yhteisesti. Ilmaisulla *Helsingin seurakunnat* tarkoitetaan sekä seurakuntia että seurakuntayhtymän yhteisiä työmuotoja ja hallintoa. Viestinnässä käytetään tästä kokonaisuudesta myös termiä *Kirkko Helsingissä*. (Raninen 2015/11.)

Saman kunnan alueella olevien seurakuntien on hoidettava kirkkolain mukaan yhteisiä asioitaan yhdessä, seurakuntayhtymässä (Kirkkolaki 2014, luku 11). Yhdessä kuuluu hoitaa ainakin henkilöstöasiat, tulojen jako seurakuntien kesken, maksuliikenne ja talousarvio. Helsingissä hoidetaan näiden lisäksi yhdessä myös kiinteistöjä, jäsenrekisteriä, joitain seurakunnallisia tehtäviä ja viestintää (Helsingin seurakuntayhtymä 2015).

Seurakuntayhtymän tärkein päätöksentekijä on yhteinen kirkkovaltuusto, johon on vaaleilla valittu luottamushenkilöitä kaikista yhtymän seurakunnista. Valtuusto valitsee yhteisen kirkkoneuvoston, joka toimii seurakuntayhtymän yhteisen toiminnan, hallinnon ja talouden johdossa. Se valmistelee yhteisen kirkkovaltuuston kokoukset ja panee toimeen sen päätökset. Seurakuntayhtymän työskentelyä johtaa johtoryhmä. Jokaisessa seurakunnassa on oma seurakuntaneuvosto, joka yleisesti johtaa seurakunnan toimintaa ja edistää sen hengellistä elämää. Se myös johtaa

seurakunnan hallintoa ja päättää niiden varojen käytöstä, jotka seurakunnalle osoitetaan seurakuntayhtymän taloudessa seurakunnallista toimintaa varten. Seurakuntaneuvostossa on puheenjohtajana kirkkoherra. (Kirkkolaki, 11. luku).

2.2 Kirkolliskokouksen päätös 2009

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkolliskokous hyväksyi 6.11.2009 yksimielisesti aloitteen, jolla tuetaan lapsen oikeuksia ja lapsivaikutusten arviointia kirkossa. Samassa yhteydessä kirkolliskokous antoi kirkkohallitukselle tehtäväksi valmistella esityksen kirkon lainsäädännön muuttamisesta niin, että siinä otetaan huomioon lapsivaikutusten arviointi kirkon toiminnassa ja hallinnassa. (Kirkolliskokous 2009.) Saatesanoina yleisvaliokunnan puheenjohtaja, piispa Kari Mäkinen totesi:

”Kirkon on syytä näyttää esimerkkiä, miten lasten näkökulman huomiointi toteutuu. Kirkossa on arvioitava työtä ja toimintaa ihmisvaikutuksen näkökulmasta, ja hauraimmalta osaltaan juuri lapsivaikutusten näkökulmasta.” (Kirkolliskokous 2009.)

Tuomas Kurttila on tehnyt pro gradu –tutkielman liittyen tuon päätöksen sisältöön. Kurttila toteaa tutkimustehtävänsä ajankohtaisuudesta, että lapsivaikutusten arviointi on uutta sekä kirkon että muunkin julkisen hallinnon toiminnassa eikä sitä ole määritelty kansalliseen lainsäädäntöön (Kurttila 2011, 4).

Kurttila kirjaa oman tutkimuksensa lopussa seurakuntien lapsivaikutusten arvioinnin suunnitteluun liittyen arviointityön yleiset tavoitteet kolmeksi kohdaksi:

- arviointi tukee seurakuntien työtä, jolloin arvioinnista ei tule vain keinotekoiseksi koettavaa hallinnollista velvoitetta
- arvioinnin tavoitteet ja toteuttamistavat ovat ymmärrettäviä ja erilaisiin seurakuntatodellisuuksiin soveltuvia

- arviointi tukee seurakunnan työntekijöiden, luottamushenkilöiden ja seurakuntalaisten välistä vuorovaikutusta (Kurttila 2011. 62.)

2.3 Kohti lapsiystävällistä kirkkoa – vuodesta 2009 vuoteen 2014

Kirkolliskokouksen ensimmäisestä lapsivaikutusten arviointiin liittyvästä päätöksestä (2009) kului viisi vuotta siihen, että kirkolliseen lainsäädäntöön saatiin velvoittava päätös lapsivaikutusten arvioinnista. Ensimmäisen päätöksen yhteydessä kirkkohallitus sai kirkolliskokoukselta tehtäväksi valmistella LAVAn käyttöönottoa kirkossa. Seuraavana vuonna eli 2010 valmistui kirkkohallituksen selvitys, jossa kävi ilmi, että suurimmassa osassa seurakuntia ei vielä ollut säännönmukaisia toimintamalleja lasten ja nuorten kuulemiselle. (Kirkkohallituksen esitys 2014, 15.)

Ruotsin kirkolliskokous oli jo vuonna 1999 antanut suosituksen viranhaltijoille ja luottamushenkilöille lapsivaikutusten arvioinnista, mutta tämän suosituksen vaikutus oli jäänyt heikoksi (Kirkkohallituksen esitys 2014). Vuonna 2009 Ruotsin kirkolliskokous päätti, että on ryhdyttävä valmistelemaan lapsivaikutusten arvioinnin kirjaamista kirkkojärjestykseen ja kehitettävä menetelmä lapsivaikutusten arviointien toteuttamiseksi Ruotsin kirkossa. Näitä asioita työstettiin *Programmet Barn och unga 0-18 år i Svenska kyrkan* –hankkeessa. Marraskuussa 2012 kirkolliskokous hyväksyi kirkkojärjestyksen muutoksen, joka sisältää lapsivaikutusten arvioinnin hallinnollisissa päätöksissä Ruotsin kirkossa. Lapsivaikutusten arviointien tueksi tehtiin opaskirja ja verkkokurssi. (Svenska kyrkan 2015.)

Suomessa on jo ennen kirkolliskokousaloitteen jättämistä ollut kehittämishankkeita, joissa lapsivaikutusten arviointi on noussut esille. Espoon seurakuntayhtymä oli ensimmäisenä käynnistämässä vuonna 2007 lapsen oikeuksien merkitystä ja erityisesti lapsivaikutusten arviointia seurakuntien toiminnassa kehittävän pilotoinnin (Kurttila 2011, 8). Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymässä ja siihen kuuluvissa

seurakunnissa aloitettiin lapsivaikutusten arviointi vuonna 2009 (Kirkkohallituksen esitys 2014).

Seurakunnalliset palvelujärjestöt yhteistyökumppaneineen toteuttivat Opetusministeriön rahoittaman Tyttöjen ja poikien oikeudet kirkossa –hankkeen vuosina 2009-2011. Hankkeen yhdeksi käytännön toimenpiteeksi oli asetettu lapsivaikutusten arvioinnin valmistelu ja tähän liittyen lapsivaikutusten arvioinnista tehtiin syksyllä 2009 edustaja-aloite kirkolliskokoukselle (Rantala 2015a, 10). Hankkeessa tehtiin uusia avauksia ja pitkäjänteistä työtä lasten ja nuorten osallisuuden edistämiseksi seurakunnissa. Tiina Taavitsainen on opinnäytetyössään ”Lasten ja nuorten osallisuus kirkossa” kuvannut tämän hankkeen ja sen osahankkeiden vaikutuksia ja todennut, että seurakunnissa lapsivaikutusten arviointi kiinnostaa ja lapsiasiahenkilöistä ollaan tietoisia. (Taavitsainen 2012.)

Lapsiasiahenkilöitä oli seurakunnissa ja seurakuntayhtymissä nimettynä vuoden 2013 lopussa yhteensä lähes 200 (Kirkkohallituksen esitys 2014, 14). Lokakuussa 2015 oli PTK – poikien ja tyttöjen keskuksen ylläpitämässä Seurakuntien lapsiasiahenkilöt –rekisterissä noin 230 nimeä, mutta lapsiasiahenkilöitä saattaa olla nimettynä enemmänkin (Nurmi 2015).

3 KEHITTÄMISTEHTÄVÄ, AINEISTONKERUUTAVAT JA – ANALYYSIMENETELMÄT

3.1 Kehittämistehtävä hahmottuu

Huhtikuussa 2015 tein Helsingin seurakuntayhtymän kasvatuksen ja seurakunta-palveluiden päällikölle Jarno Raniselle tarjouksen opinnäytetyön tekemisestä Helsingin seurakuntayhtymälle (Saarinen 2015). Jarno Ranisella oli viranhaltijana vastuullaan LAVA-asian edistäminen. Ensimmäisessä palaverissamme kävi ilmi, että seurakuntayhtymän kirkkoherrainkokouksessa oli 2.12.2014 esitelty kirkollisko-

kouksen LAVA-päätös ja todettu, että vuoden 2015 alusta lähtien lapsivaikutukset on päätöksenteossa arvioitava. Tuossa joulukuun kokouksessa oli sovittu, että kukin seurakunta nimeää uusien seurakuntaneuvostojen järjestäytymiskokouksessa kaksi lapsiasiahenkilöä, joista toinen on työntekijä ja toinen luottamushenkilö. Lapsiasiahenkilöt oli tarkoitus syksyllä 2015 koota yhteen ja miettiä heidän kanssaan LAVA-toiminnalle yhteiset pelisäännöt seurakuntayhtymässä. Myös seurakuntayhtymän lapsiasiahenkilöiden nimeäminen oli suunnitelmassa. (Helsingin seurakuntayhtymä 2014, Raninen 2015/4.)

Vaikutti siltä, että tarjoukseni tuli selkeästi tarpeeseen. Ensimmäisessä keskustelussamme nousi jo esiin useita kehittämisenäkökuilma: Miten saataisiin LAVA-toiminta todella liikkeelle Helsingissä? Mitkä olisivat hyvät toimintatavat arviointiin ja arviointimittarit, joilla todellisesti pystytään mittaamaan lapsivaikutuksia? Löytyisikö yhteisiä pelisääntöjä? Minkälainen ohjeistus sopisi käytettäväksi kaikissa Helsingin seurakunnissa? Onko Helsingin seurakuntayhtymässä näissä asioissa jotain erityistä, joka poikkeaa esim. muista suurista seurakuntayhtymistä? Pitääkö Helsingin seurakuntayhtymään luoda jotain rakenteita, jotta lapsen kuuleminen tulisi todeksi?

Opinnäytetyösopimus allekirjoitettiin 7.5.2015 ja kehittämishankkeen tavoitteiksi kirjattiin:

- 1) kartoittaa lapsivaikutusten arviointiin ja lapsiasianhenkilöiden nimeämiseen liittyvä toiminta Helsingin seurakuntayhtymässä keväällä 2015
- 2) käynnistää lapsiasianhenkilöiden työtä ja lapsivaikutusten arviointia tukeva toiminta Helsingin seurakuntayhtymässä.

Tämän opinnäytetyöni tuloksena Helsingin seurakuntayhtymällä tulee olemaan tieto siitä, miten seurakuntien päätöksenteossa on ryhdytty lapsivaikutusten arviointiin, ja Helsingin seurakuntien lapsiasiahenkilöiden yhteistyö on käynnistynyt.

Tarkoituksena on luoda toimintamalli, jonka perusteella Helsingin seurakuntien lapsiasiahenkilöiden yhteistyön pelisäännöt ja toimintatavat on määritelty.

3.2 Aineistonkeruutavat ja -analyysimenetelmät

Kehittämishankkeeseeni sovittiin sisältyvän kaksi osiota, joissa kootaan aineistoa:
1) lapsivaikutusten arviointien näkyminen seurakuntaneuvostojen päätöksissä ja
2) kysely lapsiasiahenkilöille. Lisäksi järjestettäisiin lapsiasiahenkilöille koulutustilaisuus.

Kartoituksen lapsivaikutusten arviointien näkymisestä seurakuntaneuvostojen päätöksissä toteutin käymällä läpi Helsingin 18 suomenkielisen ja 3 ruotsinkielisen seurakunnan seurakuntaneuvostojen pöytäkirjat tammi-kesäkuulta 2015. En ottanut kartoitukseeni muita seurakuntien hallintoelimiä, esim. alue- tai piirineuvostoja, enkä lainkaan seurakuntayhtymän yhteisten työmuotojen hallintoa. Lisäksi keskityin nimenomaan varsinaisista seurakuntaneuvostojen pöytäkirjoista löytyviin merkintöihin. Käytössäni ei ollut kokousten valmisteluasiakirjoja eikä pöytäkirjojen liitteitä.

Kyselyn Helsingin seurakuntien lapsiasiahenkilöille toteutin sähköisenä Webropol-kyselynä 26.10.-8.11.2015. Kyselyssä selvitin, keitä lapsiasiahenkilöt ovat, miten heidät on valittu ja minkälaista tukea he kokevat tarvitsevansa tehtävässään. Lisäksi kysyin, mitä he lapsiasiahenkilönä ovat tehneet ja onko heillä määriteltynä tehtäväkuva tai toimintasuunnitelma.

Lapsiasiahenkilöiden koulutustilaisuus pidettiin 30.9.2015. Mukaan kutsuttiin myös seurakuntayhtymän yksiköiden edustajia. Illan tarkoituksena oli osallistujien perustietojen päivittäminen LAVA-työskentelystä ja lapsiasiahenkilöiden verkostoitumisen käynnistyminen.

4 KEHITTÄMISTYÖN NÄKÖKULMA JA TIETOPERUSTA

4.1 Lapsivaikutusten arviointi

Tutkimukseni liittyi lapsivaikutusten arviointiin Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa. Lapsivaikutusten arvioinnista eli LAVAsta puhuttaessa tarkoitetaan lapsilla kaikkia alle 18-vuotiaita (Kirkkohallituksen esitys 2014, 15).

Lapsivaikutusten arvioinnin käsitettä ei ole kansainvälisellä tasolla yhtenäisesti määritelty. Yleisimmin viitataan Yhdistyneitten Kansakuntien lapsen oikeuksien komitean ilmaisuun, jonka mukaan lapsivaikutusten arviointi tarkoittaa olemassa olevien ja valmisteilla olevien hallinnollisten ohjelmien, lainsäädännön ja muutosten tarkastelemista niiden lapsiin kohdistuvien vaikutusten pohjalta. Samalla tarkastellaan, toteuttavatko arvioitavat asiat tehokkaasti lapsen oikeuksien sopimusta sekä lasten kokonaisvaltaista hyvinvointia. (mt, 4).

Lapsivaikutusten arviointivelvoitteen oikeudellisena perustana ovat lasta koskevat säädökset ja sopimukset. Keskeisimpiä näistä ovat YK:n yleissopimus lapsen oikeuksista vuodelta 1989 ja Suomen perustuslain säännös lasten tasa-arvoisesta ja yhdenvertaisesta kohtelusta palveluita järjestettäessä, sekä velvoite edistää mahdollisuuksia vaikuttaa itseään koskevaan päätöksentekoon.

Lasten ja nuorten osallistumisesta ja heidän kuulemisestaan säädetään useissa laeissa. (mt, 9). Lainsäädännön lisäksi lapsivaikutusten arviointi on teemana nousut viime vuosina useisiin valtionhallinnon merkittäviin asiakirjoihin ja ohjelmien sisältöihin ja suosituksiin. Lapsivaikutusten arviointi on osana myös kunta- ja palvelurakennemuutosta. (mt, 11)

Lapsivaikutusten arviointi ymmärretään toimintatavaksi, jonka avulla selvitetään ja huomioidaan lapsen etu päätöksenteossa. Se on tapa tarkastella lasten ja perhei-

den hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä kokonaisuutena, lapsia ja nuoria sekä myös heidän perheitään kuunnellen ja osallistaen. YK:n lapsen oikeuksien komitea suosittaakin lapsivaikutusten arviointia, kun laaditaan ja toimeenpannaan uusia toimintaohjelmia ja ohjeita, uutta lainsäädäntöä ja määräyksiä, vuosittaista talousarviota kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla sekä organisatorisia tai hallinnollisia muutoksia yhteiskunnan eri tasoilla. Päätöksien tulee perustua arvioinnin kautta kerättyyn luotettavaan ja monipuoliseen tietoon, jonka tuottamisessa myös lapset ja nuoret ovat mukana. (mt, 4 ja 8.)

Arvioinnin ajallisen toteuttamisen perusteella lapsivaikutusten arvioinnin yläkäsite voidaan jakaa kolmeen alakäsitteeseen: ennakko-, prosessi- ja seuranta-arviointi. Suurin hyöty lapsen edun edistämiseksi saadaan ennakkoarvioinnin avulla. (mt, 5.) Kouluttaja Hanna Pulkkinen totesi kirkon lapsiasiahenkilöiden kansallisessa neuvottelupäivässä 7.11.2015, että lapsivaikutusten arviointi on työväline päätöksenteon valmisteluun ja että se on aina ennakkoarviointia, koska tulevaisuutta ei voi ennustaa. (Pulkkinen 2015a.)

Suomen perustuslaki velvoittaa kaikkia suomalaisia, myös kirkkoa julkisoikeudellisenä toimijana. Perustuslakiin on kirjattu yksilön oikeus osallistua ja vaikuttaa yhteiskunnan ja elinympäristönsä kehittämiseen. Tämän tulee toteutua myös alle 18-vuotiaiden osalta. Kuntalaissa todetaan, että palveluita järjestettäessä ja kehitettäessä onkiinnitettävä erityistä huomiota lasten ja nuorten tarpeisiin ja toivomuksiin. Nuorisolaissa on velvoite nuorten lasten ja nuorten kuulemisesta heitä koskevissa asioissa. Myös lastensuojelulaissa ja perusopetuslaissa on mainittu lasten osallisuuden ja kuulemisen turvaaminen. Vuonna 2005 hyväksyttiin laki lapsiasiavaltuutetusta. (Kirkkohallituksen ohjeistus 2015.)

Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimus- ja kehittämiskeskus Stakes (nykyinen Terveystieteiden tutkimuskeskus ja hyvinvoinnin laitos) julkaisi vuonna 2006 oppaan ”Lapsiin kohdistuvien vaikutusten arviointi”. Lisäksi Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos on julkaissut vuonna 2010 oppaan ”Lapsivaikutusten arviointi kuntapäätöksissä” ja kehittänyt erilaisia materiaaleja vaikutusten ennakkoarvioinnin tueksi. (Kirkkohallitus 2014, 12.)

4.2 Hallinnolliset päätökset kirkossa

Kirkkolaissa (7.luku, 2 §) määritellään seurakuntien ja seurakuntayhtymien hallinnollisista päätöksentekijöistä näin: Seurakuntayhtymän hallintoa hoitavat yhteinen kirkkovaltuusto, yhteinen kirkkoneuvosto, johtokunnat sekä seurakuntayhtymän viranhaltijat. Seurakuntayhtymään kuuluvan seurakunnan hallintoa hoitavat seurakuntaneuvosto, johtokunnat, kappeli- ja piirineuvostot sekä seurakunnan viranhaltijat. (Kirkkolaki 2014, luku 7.)

Kirkolliskokouksen päätös lapsivaikutusten arvioinnista koskee seurakunnissa ja seurakuntayhtymässä siis kaikkea päätöksentekoa, jota nämä toimielimet ja viranhaltijat tekevät.

4.3 Lapsiasiahenkilö

Ajatus lapsiasiahenkilöistä, joiden tehtävänä on olla edistämässä lapsivaikutusten arviointia ja lasten ja nuorten osallisuutta seurakunnassa, syntyi osana Tyttöjen ja poikien oikeudet kirkossa –hanketta, joka toteutettiin 2009-2011. Tämän hankkeen osahanke oli Näyn ja kuulun –hanke. Sen yksi konkreettinen toimenpide lasten ja nuorten näkökulman vahvistamiseksi on ollut lapsiasiahenkilöiden nimeäminen seurakuntiin (Kirkkohallituksen esitys 2014). Kirkkoherroille helmikuussa 2011 lähetetyssä kirjeessä seurakuntia kannustettiin lapsiasiahenkilön valitsemiseen (Näyn ja kuulun -hanke 2011).

Kirkolliskokous päätti vuonna 2014, että lapsivaikutusten arviointia koskeva säännös lisätään kirkkojärjestykseen. Tuohon päätökseen liittyvässä kirkkohallituksen yleiskirjeessä todetaan näin: ”Jos seurakunnassa on nimetty lapsiasiahenkilöitä, he voivat toimia apuna lapsivaikutusten arviointien tekemisessä.” (Kirkkohallituksen yleiskirje 2014). Lapsiasiahenkilön määrittelyä on tehty muodostamalla ko.

henkilölle mahdollisia tehtäväkuvia. Varsinaista lapsiasiahenkilö-termin määritelmää ei ole tehty (Nurmi 2015, Rantala 2015b).

Lapsiasiahenkilön määritelmä voisi mielestäni olla tällainen:

Lapsiasiahenkilö on seurakunnan (kirkon) työntekijä, luottamushenkilö tai seurakuntalainen, joka on nimetty tukemaan lasten ja nuorten osallisuutta ja edistämään lapsivaikutusten arviointeja seurakunnassa ja koko kirkossa.

5 KEHITTÄMISMENETELMÄT, AINEISTON KERUU JA JÄSENTÄMINEN

5.1 Kehittämisprosessi

Päätöksen siitä, että haluan opinnäytetyöni liittyvän jollain tavalla lapsivaikutusten arviointien käynnistymiseen, tein jo marraskuussa 2014. Tarjouksen kehittämishankkeesta tein Helsingin seurakuntayhtymälle keväällä 2015 ja varsinainen suunnittelu käynnistyi huhtikuussa 2015 seurakuntayhtymän kasvatuksen ja seurakuntapalveluiden päällikön Jarno Ranisen kanssa. Hänen kanssaan hahmotelimme hankkeen tavoitteet ja sen, minkälaista tietoa tarvitaan seurakuntayhtymän LAVA-toimintamallin kehittämisen avuksi. Opinnäytetyösopimus allekirjoitettiin 7.5.2015. Sopimuksessa määriteltiin hankkeen tavoitteet, sisältö ja se, mitä aineistoja kerätään.

Kesän ja alkusyksyn aikana kävin läpi seurakuntaneuvostojen pöytäkirjoja keväältä 2015. Kysely lapsiasiahenkilöille oli tarkoitus valmistella kesällä ja toteuttaa syksyn alussa. Kysely toteutettiin vasta lapsiasiahenkilöille järjestetyn LAVA-starttikoulutustilaisuuden jälkeen, mikä saattoi osaltaan vaikuttaa myönteisesti vastausprosenttiin. Koulutustilaisuudessa nimittäin tiedotettiin sähköpostitse tulevasta kyselystä ja innostettiin vastaamaan siihen.

Alkuperäisenä tarkoituksena oli, että olisin syksyn 2015 kuluessa yhdessä seurakuntayhtymän kasvatuksen ja seurakuntapalveluiden yksikön kanssa työstänyt kartoituksesta ja kyselystä saatujen aineistojen perusteella LAVA-toimintamallia. Seurakuntayhtymässä käynnistynyt ns. toimintakulttuurin muutos, joka käytännössä tarkoittaa seurakuntayhtymän talouden ja toiminnan sopeuttamisohjelmaa, vaikutti siihen, että tähän LAVA-toimintamallin yhteiseen työstämiseen ei ollut mahdollista tällä aikataululla tarttua.

Pidimme Jarno Ranisen kanssa 24.11.2015 viimeisen palaverin liittyen opinnäytetyöhöni. Kävimme siinä läpi hankkeen aikana kerättyihin aineistoihin liittyviä havaintoja ja johtopäätöksiäni. Pohdimme yhdessä, minkälaisiin jatkotoimenpiteisiin on aihetta ja millä tavalla hankkeen tuotoksista kerrotaan eri tahoille seurakuntayhtymässä ja laajemminkin. Lupauduin olemaan käytettävissä muutamissa tilanteissa opinnäytetyöni valmistumisen jälkeenkin.

5.2 Lapsivaikutusten arvioinnit seurakuntaneuvostoissa

Hankkeeni ensimmäisessä osiossa kartoitin, miten lapsivaikutusten arviointi näkyy Helsingin seurakuntien seurakuntaneuvostojen kokouspöytäkirjoissa keväällä 2015.

Tarkoitukseni oli selvittää määrällisesti, paljonko pöytäkirjoissa on mainintoja lapsivaikutusten arviointien tekemisestä. Lisäksi kirjasin laadullisia havaintoja siitä, missä asioissa LAVA oli mainittu, ja pohdin, missä asioissa LAVA olisi ollut tarpeellinen tehdä.

Pöytäkirjat ovat julkisia asiakirjoja ja niistä suurin osa löytyy Helsingin seurakuntien omilta verkkosivuilta tai seurakuntayhtymän sähköisestä asianhallintajärjestelmästä, jonne on linkki verkkosivuilla. Neljän seurakunnan pöytäkirjoihin en päässyt käsiksi tuota kautta ja muutamilta seurakunnilta puuttui järjestelmästä joitakin pöytäkirjoja. Näiltä kyselin erikseen sähköpostitse suoraan näiden seurakun-

tien kirkkoherroilta. Lopulta käytössäni oli pöytäkirjat kaikista Helsingin 21 seurakunnasta, yhteensä 105 seurakuntaneuvoston pöytäkirjaa.

Kirkolliskokouksen lapsivaikutusten arviointiin liittyvästä velvoittavasta päätöksestä liittyen ja lapsiasiahenkilön valinnasta oli pöytäkirjamerkintä 11 seurakunnalla. Näiden lisäksi yhdellä oli merkintä kirkolliskokouksen päätöksestä, mutta ei lapsiasiahenkilön valinnasta. Kolmen seurakunnan pöytäkirjasta löytyi merkintä lapsiasiahenkilön valinnasta, mutta ei mainintaa kirkolliskokouksen päätöksestä.

On mahdollista, että jotkut seurakuntaneuvostot ovat käsitelleet näitä LAVA-asioita jo edellisen vuoden viimeisessä kokouksessaan. Tällöin ne eivät näy tässä koosteessani.

Malmin seurakuntaneuvoston pöytäkirjassa todettiin tätä asiaa käsiteltäessä, että lapsiasiahenkilöt on nimetty jo edellisellä vaalikaudella ja että lapsivaikutusten arviointia ei ole aiemmin tehty erikseen seurakuntaneuvoston esittelyihin. Jatkossa lapsivaikutusten arviointi on Malmilla tarkoitus sisällyttää esittelyyn, jos valmistelussa katsotaan, että päätettävä asia vaikuttaa lapsiin ja nuoriin. (Malmin seurakuntaneuvosto 2015.)

Mikaelin seurakunnassa päädyttiin valitsemaan lapsivaikutusten arvioinnin työryhmä, johon kuului kaksi työntekijää ja seurakuntaneuvostosta varsinainen ja varajäsen. Lisäksi neuvosto antoi ryhmälle tehtäväksi arvioida, onko tarkoituksen mukaista kutsua nuorison edustaja/edustajia mukaan työryhmään. (Mikaelin seurakuntaneuvosto 2015.)

Haagan seurakuntaneuvosto totesi lapsiasiahenkilöitä valitessaan, että asian tärkeydestä johtuen on syytä valita luottamushenkilöistä kaksi edustajaa lapsiasiahenkilöiksi. Työntekijöistä neuvosto valitsi tähän tehtävään lisäksi kirkkoherran. (Haagan seurakuntaneuvosto 2015.)

Näiden pykälien lisäksi lapsivaikutusten arvioinnista oli merkintä kuuden seurakuntaneuvoston pöytäkirjassa yhteensä 15 käsitellyn asian kohdalla. Näitä olivat mm. sunnuntain messuajankohdistista päättäminen, lapsi- ja nuorisotyön virka- ja työsuhteisiin liittyvät asiat ja talouden suuntaviivat.

Petruksen seurakunnan (Petrus församling) seurakuntaneuvoston huhti-kesäkuun pöytäkirjoihin merkitty järjestelmällisesti LAVA. Merkintöjä oli sekä silloin, kun katsottiin, että päätöksellä on lapsivaikutuksia, että silloin, kun katsottiin, että sillä on vain vähäisiä tai ei ollenkaan lapsivaikutuksia. (Petrus församling 2015.)

Tehdessäni yhteenvetoa Helsingin seurakuntien seurakuntaneuvostojen pöytäkirjojen LAVA-merkinnöistä pohdin myös sitä, missä asioissa lapsivaikutusten arviointi olisi ollut hyvä tehdä. Tällaisia asioita kevään kokouspöytäkirjoissa olivat mielestäni mm. seurakunnan toimitilakysymykset, henkilöstöstrategia, toiminta uudella asuinalueella ja leikkipaikan kunnostaminen. On mahdollista, että useankin päätöksen kohdalla lapsivaikutukset on arvioitu, mutta se ei näy seurakuntaneuvoston pöytäkirjassa. Merkintä voi olla valmisteluasiakirjoissa tai vaikutukset on arvioitu, mutta asiasta ei ole merkintää missään dokumentissa.

Seurakuntaneuvostojen kokouksiin tuodaan tiedoksi kirkkoherran tekemät viranhaltijapäätökset. Seurakuntaneuvoston pöytäkirjassa näkyy yleensä tästä vain merkintä ja päätökset listattuna on erillisenä liitteenä. Kirkkoherran päätöksien osalta ei siis tähän kartoitukseen ole saatu tietoa, onko niissä tehty lapsivaikutusten arviointi.

Kirkkohallituksen ohjeistuksen mukaan LAVAan liittyvät käytännöt ja työnjako on hyvä kuvata esimerkiksi toimielinten johtosäännöissä tai muussa toimintaa ohjaavassa asiakirjassa (Kirkkohallituksen ohjeistus 2015, 8). Pitäjänmäen seurakuntaneuvoston pöytäkirjassa huhtikuussa 2015 todetaan, että neuvoston ohjesääntöä ollaan parhaillaan päivittämässä ja siinä yhteydessä voidaan ottaa huomioon lap-

sivaikutusten arviointi, mikäli se katsotaan tarkoituksenmukaiseksi. (Pitäjänmäen seurakuntaneuvosto 2015.)

5.3 Lapsiasiahenkilöiden profiili ja tehtävänkuvat

Osana kehittämishankettani toteutin kyselyn Helsingin seurakuntien lapsiasiahenkilöille. Tarkoituksena oli selvittää, keitä lapsiasiahenkilöt ovat, miten heidät on valittu ja minkälainen tehtävänkuva tai toimeksianto heillä on. Kyselyn saatekirjeessä kannustin vastaanottajaa vastaamaan toteamalla, että osallistumalla kyselyyn hän osaltaan auttaa meitä saamaan hyvän kuvan siitä, minkälaisia ihmisiä Helsingin seurakunnissa toimii lapsivaikutusten arviointien tukena ja edistämässä lasten ja nuorten osallisuutta sekä mitä tukea he tehtävässään kokevat tarvitsevansa (Liite 3).

Tarkoituksena oli lähettää kysely sähköpostilinkkinä kaikille Helsingin seurakuntien lapsiasiahenkilöille. Kyselyn toteuttamiseen mennessä 15 seurakunnasta oli saatu yhteensä 34 lapsiasiahenkilön yhteystiedot. Kuudesta seurakunnasta ei ollut käytettävissä lapsiasiahenkilöiden tietoja.

Sähköpostiviesti, jossa oli linkki kyselyyn, lähetettiin seurakuntayhtymästä 26.10.2015 niille 34 lapsiasiahenkilölle, joiden yhteystiedot olivat käytettävissä. Viikon päästä lähetettiin muistutusviesti ja 8.11.2015 mennessä vastauksia oli saatu yhteensä 18. Lisäksi yksi henkilö lähetti sähköpostilla viestin, jossa totesi olevansa varahenkilönä perehtynyt tehtävään todella heikosti ja sen vuoksi jättää vastaamatta.

Määrällisistä vastauksista olen ottanut tähän joko kaaviomuotoisen yhteenvedon tai ilmaissut tulokset sanallisesti. Avoimien kysymysten vastauksia olen jonkin verran yhdistellyt ja ryhmitellyt teemoittain ja lisäksi nostanut esiin joitakin yksittäisiä vastauksia. Vastauksista olen tässä myös jättänyt pois sellaiset, jotka mielestäni liikaa paljastaisivat vastaajan henkilötietoja. Kaikki kyselyvastaukset karsimattomi-

na olen tallentanut itselleni yhdeksi dokumentiksi ja se on käytettävissä seurakuntayhtymän LAVA-toimintaa kehitettäessä.

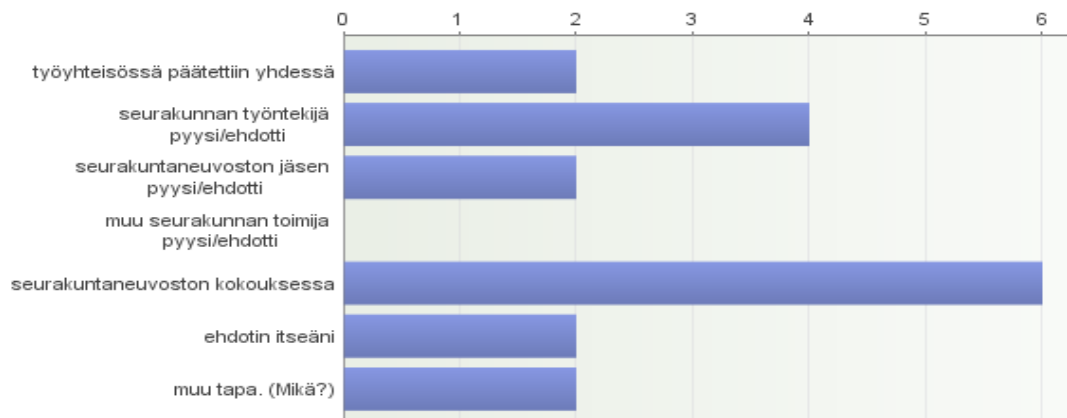
Vastaajien ikäjakautuma oli laaja ja vanhimmat yli 60-vuotiaita. Yksi vastaaja ilmoitti olevansa alle 20-vuotias. Samalla hän kuitenkin ilmoitti, että hänellä on 40-50-vuotiaita lapsia. Tämän vuoksi päätin, että nuorimmat vastaajat kuuluvat ikäryhmään 20-29 vuotta. Ikäryhmään 50-59-vuotiaat kuului eniten vastaajia, yhteensä kuusi.

Vastaajista 16 oli naisia ja kaksi miestä. Omia lapsia oli 11 vastaajalla, yksi kolmasosa lapsista oli alle 18-vuotiaita, yhdellä vastaajalla oli lisäksi lapsenlapsia. Seurakunnan työntekijöitä vastaajissa oli yhdeksän ja seurakuntaneuvoston jäseniä seitsemän, näiden lisäksi yksi oli muu seurakuntalainen. Työntekijöistä yksi oli kirkkoherra, yksi varhaiskasvatuksen pappi, kolme nuorisotyönohjaaja, kaksi lapsityönohjaajaa ja kaksi lastenohjaajaa.

Kysely toteutettiin anonyymina eikä sen perusteella voida tietää, monestako seurakunnasta saatiin vastauksia. Vastanneista lapsiasiahenkilöistä useimmat kertoivat, että heidän seurakunnassaan oli valittu kaksi lapsiasiahenkilöä. Yksi vastaajista ilmoitti, että seurakunnassa on vain yksi lapsiasiahenkilö. Kahdessa seurakunnassa oli kummassakin neljä lapsiasiahenkilöä. 12 vastaajalla oli kokemusta seurakunnan lapsi- ja nuorisotyöstä, useimmilla reilusti yli kymmenen vuotta. Kokeemusta lapsi- ja nuorisotyöstä muualla oli yhdeksällä vastaajista, heilläkin useimmilla kymmenen ja neljänkymmenen vuoden väliltä.

Lapsiasiahenkilöiden rekrytointi oli tapahtunut useammalla tavalla (taulukko 1) Useimmiten esitys oli tehty seurakuntaneuvoston kokouksessa. Muu tapa -vaihtoehto tarkoitti yhden kohdalla sitä, että johtoryhmä oli ehdottanut, ja yhden kohdalla kirkkoherran ehdotusta, että lapsityön tiimistä valittaisiin lapsiasiahenkilö.

Taulukko 1: Miten sinua pyydettiin lapsiasiahenkilöksi?

Neljä vastaajaa kertoi, että heidän seurakunnassaan oli määritelty lapsiasiahenkilölle tehtäväkuva ja toimintasuunnitelma, ja yksi vastaaja kertoi, että heillä on tehty lapsiasiahenkilölle toimintasuunnitelma. He kaikki olivat itse olleet mukana valmistelemassa näitä asiakirjoja.

Kysymyksen valmisteluun osallistuneista olisi pitänyt olla sellainen, että siihen olisi voinut valita kaksikin vaihtoehtoa. Nyt kysymyksen asetukset olivat sellaiset, että jos vastaaja valitsi kohdan ”olen osallistunut valmisteluun”, hän ei pystynyt rastiin kohtaan, jossa kysyttiin, keitä muita valmisteluihin osallistui.

Kyselyssä selvitettiin, miten vastaajat olivat tähän mennessä toimineet lapsiasiahenkilöinä ja olivatko he olleet itse toteuttamassa lapsivaikutusten arviointeja. Kaksi vastaajaa ilmaisi, ettei ollut toiminut vielä mitenkään. Muut olivat kirjanneet tähän hyvin monenlaisia tekemisiä. Vastauksista kävi ilmi, että jotkut olivat perehtynyt tehtävään, osallistuneet koulutukseen tai tutustuneet lapsi- ja nuorisotyön työalaaan. Kaksi vastaajaa mainitsi osallistuneensa seurakuntayhtymän järjestämään koulutustilaisuuteen. Muutamia lapsiasiahenkilöitä olivat kokoontuneet yhdessä ja olleen valmistelemassa tapahtumaa lapsille, nuorille ja perheille. Eräs lapsiasiahenkilöistä oli ollut mukana haastattelemassa virkasuhteeseen hakijaa. Jotkut toimivat jo aktiivisesti valmisteluissa, viestinviejinä tai lapsinäkökulman esillä pitäjinä. Yksi vastaajista toi esiin, että heillä seurakuntaneuvoston päätöksiin on tarvit-

taessa merkitty, mitä lapsivaikutuksia asialla on tai ei ole. Yhdessä seurakunnassa lapsiasiatyöryhmä on kokoontunut vuodesta 2011 lähtien.

Kolme vastaajaa oli tähän mennessä osallistunut hallinnollisten päätösten valmisteluun liittyvään lapsivaikutusten arviointiin seurakunnassaan. LAVA-työskentelyt olivat liittyneet talousarvioon ja messuaikoihin.

Kysyttäessä, mitä lapsiasiahenkilöt odottavat tehtävältään, useampikin ilmaisi mahdollisuuden vaikuttaa. Eräs vastaajista totesi näin: ”Mahdollisuus vaikuttaa tärkeään ja kauaskantoiseen asiaan. Saan tehdä lasten näkökulman tärkeäksi kaikessa päätöksenteossa.” Halu antaa oma panos, olla valppaana, ennakoida ja miettiä parhaita ratkaisuita olivat vastaajien tapoja ilmaista se, miten he ajattelevat voivansa olla toimimassa lasten ja nuorten hyväksi. ”Toivon, että se ei jäisi kunniatehtäväksi, vaan ihan oikeasti voisi vaikuttaa.” totesi eräs vastaajista. Odotuksiin liittyi myös toive aloituspalaverista kirkkoherran kanssa ja toimivasta mahdollisuudesta saada tietoa seurakuntaneuvostolle menevistä asioista ja niiden valmisteluaikataulusta.

Kyselyssä selviteltiin, minkälaista tukea lapsiasiahenkilöt toivovat omasta seurakunnastaan ja seurakuntayhtymältä. Neljä vastaajaa ilmaisi kaipaavansa selkeyttä tehtäväänsä. Tämä voisi tapahtua selkeinä toimintaohjeina, tehtävän määrittelynä tai tekemällä toimenkuva ja toimintasuunnitelma. Työtovereiden ja luottamushenkilöiden osoittama kiinnostus oli usean vastaajan mielestä tärkeää. Kirkkoherran toivottiin olevan aktiivisesti yhteydessä lapsiasiahenkilöihin. Johdon tuki koettiin tärkeäksi, samoin LAVA-asian huomiointi eri tilanteissa. Yksi vastaaja koki hankalaksi sen, että seurakuntaneuvoston jäsenistä ei ollut valittu lapsiasiahenkilöä.

Työyhteisöltä odotettiin sen miettimistä, miten lasten ja nuorten osallisuutta lisätäisiin. Sekä työntekijöiden että lasten ja nuorten aktiivista ja kiinnostunutta mukanaoloa toivottiin. Eräs ilmaisi toiveensa näin: ”Että ei olisi vai valittu ja ’unohdettu’, vaan rooli nähtäisiin tärkeänä.”

Seurakuntayhtymän järjestämä koulutustilaisuus lapsiasiahenkilöille koettiin tarpeellisena ja toivottiin yhtymän kutsuvan jatkossakin lapsiasiahenkilöitä yhteisiin tapaamisiin ja tarjoavan heille myös lisäkoulutusta. LAVA-materiaalia toivottiin myös jakoon. Eräs vastaajista totesi, että olisi hyvä, jos kaikki saman seurakunnan lapsivaikutuksia työstävät olisivat samassa kokouksessa tai koulutuksessa. Näin hyöty olisi mahdollisimman suuri myös ruohonjuuritasolla.

Eräs vastaaja totesi: ”Yhtymä on niin kaukana seurakunnan arjesta. Pärjäämme omillamme.” Toinenkin vastaaja ilmaisi tällä hetkellä pärjäävänsä ilman tukea seurakuntayhtymästä.

Kirkkoherrainkokoukseen LAVA-pohdintaa toivoi eräs vastaajista ja toinen toivoi yhteistä neuvottelua kirkkoherrojen kanssa.

Muiden seurakuntien lapsiasiahenkilöiden tukea voisi tarvita vaikeissa kysymyksissä. Yhteisissä lapsiasiahenkilöiden tapaamisissa voitaisiin vaihtaa ajatuksia ja kuulla, miten muualla toimitaan. Pohdittaessa omia mahdollisuuksia tukea toisia lapsiasiahenkilöitä esiin nousi keskustelun ylläpitäminen, vuorovaikutus, ideointi ja toisten innostaminen sekä neuvojen kysyminen muilta lapsiasiahenkilöiltä.

Viimeisenä kyselyssä oli mahdollisuus antaa vapaa kommentti. Eräs vastaajista mietti siinä kohdassa, että seurakuntatason järjestäytymistä auttaisi se, että seurakuntayhtymän johdon tasolla mietitään, miten LAVA hoidetaan yhtymätasolla. Toinen totesi, että LAVA antaa paljon mahdollisuuksia tulevaan, ja jatkoi: ”Toivon, että emme jätä niitä käyttämättä.”

5.4 Lapsiasiahenkilöiden koulutustilaisuus ja yhteistyön käynnistäminen

Tämän kehittämishankkeen aikana järjestettiin Helsingin seurakuntien lapsiasiahenkilöille koulutustilaisuus eli Helsingin LAVA-startti 30.9.2015 seurakuntayhty-

män talossa Kalliossa. Valmistelutyöryhmän muodostivat Jarno Raninen ja Satu Laakso Helsingin seurakuntayhtymän kasvatuksen ja seurakuntapalveluiden yksiköstä, varhaiskasvatuksen ja perhetyön asiantuntija Raija Ojell Kirkkohallituksesta ja minä. Kutsu tilaisuudesta lähetettiin seurakuntayhtymän lapsiasiahenkilöiden yhteystietolistan mukaisesti. Lisäksi kutsuttiin mukaan seurakuntayhtymän hallinnollisten yksiköiden edustajia. Yhteensä kutsuja lähti 40 ja se lähetettiin sähköpostina, asia oli sekä viestikentässä että liitteenä (Liite 1).

Koulutustilaisuuden tarkoituksena oli perustietojen päivittäminen LAVA-työskentelystä ja lapsiasiahenkilöiden verkostoitumisen käynnistyminen. Isäntänä toimi Jarno Raninen. Raija Ojell antoi illan aikana perustiedot LAVAsta ja sen tämänhetkisestä tilanteesta. Hän myös ohjasi pienryhmissä toteutetun tapauskertomus-työskentelyn, jossa harjoiteltiin lapsivaikutusten arviointia käytännön esimerkkien avulla. Minä esittelin opinnäytetyöhöni liittyviä tuloksia seurakuntaneuvostojen pöytäkirjojen LAVA-kartoituksesta. Illan aikana oli myös jonkin verran aikaa kysymyksille ja keskustelulle. Ilmoittautumisia toivottiin tarjoilujen takia etukäteen. Jaoissa illan aikana oli LAVA-materiaalia.

Koulutustilaisuuden tavoitteiksi oli määritelty:

- antaa perustiedot LAVAsta
- saada osallistujat tutustumaan toisiinsa ja verkostoitumaan
- saada aikaan hyvä startti lapsiasiahenkilöiden yhteistyölle
- perustaa mahdollisesti foorumi kohtaamisille ja yhteydenpidolle
- laittaa Helsingin seurakuntien LAVA-prosessin luominen käyntiin

Koulutustilaisuuteen osallistui 25 henkilöä. Seurakuntien työntekijöitä oli 11 ja luottamushenkilöitä 8. Seurakuntayhtymän yhteisten työmuotojen edustajia oli mukana kuusi. Illan aikana keskustelu oli vilkasta ja moneen kysymykseen saatiin vastauksia. Lisää perehdytystä ja koulutusta lapsiasiahenkilön tehtäviin ja erityisesti lapsivaikutusten arviointien tekemiseen kaivattiin. Kirkkoherran kanssa haluaisi useampikin lapsiasiahenkilö pohtia tehtäväkenttäänsä ja sitä, miten lapsivaikutusten arviointeja voitaisiin seurakunnassa tehdä yhdessä. Verkostoitumisen toisten

lapsiasiahenkilöiden kanssa koki moni läsnäollut tärkeäksi. Me järjestäjät saatoimme selkeästi havaita, että verkostoituminen oli alkanut.

Lapsiasiahenkilöille kerrottiin ennakkotietona, että lähiaikoina he tulevat saamaan sähköpostitse kyselyn lapsiasiahenkilöiden tehtäväkuvaan ja yhteistyöhön liittyen. Kutsu seuraavaan Helsingin seurakuntien lapsiasiahenkilöiden tapaamiseen esitettiin illan päätteeksi. Tilaisuuden ajankohtaa ei vielä ollut sovittu, mutta sellainen oli jo päätetty järjestää, viimeistään vuoden päästä.

6 JOHTOPÄÄTÖKSIÄ JA KEHITTÄMISEHDOTUKSIA

6.1 Lapsivaikutusten arvioinnit näkyviksi pöytäkirjoihin

Kirkkojärjestyksen 23 luku 3 § velvoittaa kirkollisen viranomaisen arvioimaan ja huomioimaan päätöksen valmistelussa päätöksen vaikutukset kaikkiin alle 18-vuotiaisiin lapsiin ja nuoriin. Jokainen kirkollinen viranomainen voi päättää itse, millä tavalla lapsivaikutusten arviointi organisoidaan ja millaisilla menetelmillä se toteutetaan käytännön päätöksenteossa. Vaikutuksen arvioinnin tekee se viranomainen, joka käsittelee asiaa ensimmäiseksi. Seurakuntatasolla säädös velvoittaa seurakuntaneuvostoja ja kirkkoherraa. (Kirkkohallituksen ohjeistus 2015, 7)

Seurakuntaneuvostojen pöytäkirjojen LAVA-merkintöjen kartoitus osoitti, että lapsivaikutusten arvioinnit ovat käynnistyneet. Monen seurakuntaneuvoston pöytäkirjoista ei kuitenkaan löytynyt yhtään varsinaista merkintää LAVAsta. Tästä ei kuitenkaan voi tehdä sellaista johtopäätöstä, että näissä seurakunnissa ei olisi tehty arviointeja.

On huomattava, että kirkolliskokous ei velvoittanut seurakuntia kirjaamaan lapsivaikutuksia pöytäkirjoihin. Se määritteli, että lapsivaikutukset on arvioitava päätöksiä valmisteltaessa. Tässä tutkimuksessani olen kartoittanut LAVA-merkinnät ainoastaan pöytäkirjoista. On hyvinkin mahdollista, että LAVAsta on kirjaus valmiste-

luasiakirjoissa, mutta mitään ei ole kirjattu pöytäkirjan päätöspykälän selvitysosaan.

Kirkkohallituksen LAVA-esitys kirkolliskokoukselle sisältää tavoitteen luoda päätöksentekoon käytäntö, jossa lapsivaikutusten arviointi on olennainen ja luonteva osa päätöksenteon prosessia. Vaikutukset tulee selostaa päätöksen valmisteluasiakirjoissa tai perusteluissa ja ne tulee ottaa huomioon päätöstä valmisteltaessa. (Kirkkohallituksen esitys 2014, 19-20.)

Hyvää hallintokulttuuria voisi olla se, että LAVA olisi kirjattu pöytäkirjaan sellaisten asioiden kohdalle, joissa lapsivaikutusten arvioinnin tarve on todettu ja arviointi on tehty. Seurakuntaneuvoston pöytäkirjat ovat julkisia asiakirjoja, valmisteluasiakirjat eivät. Jos LAVA merkitään pöytäkirjaan, voidaan helpommin havaita, että se on tehty.

6.2 Lapsiasiahenkilöt kaipaavat tukea ja koulutusta

Useimpiin Helsingin seurakuntiin on kevään 2015 aikana valittu kaksi lapsiasiahenkilöä – toinen luottamushenkilö ja toinen työntekijä. Osa heistä on pikkuhiljaa perehtymässä tehtäväkenttäänsä, joissain seurakunnissa ollaan päästy jo hyvään vauhtiin.

Kyselyssäni yli puolet lapsiasiahenkilöistä ilmaisi, että heidän seurakunnassaan ei ole määritelty lapsiasiahenkilön tehtävänkuva tai toimintasuunnitelmaa. Näiden puuttuminen hankaloittaa tehtävän hoitamista. Kolme vastaajaa ei tiedä, onko tällaisia dokumentteja heidän seurakunnassaan tehty lainkaan.

Lapsiasiahenkilöille ei ole määritelty valtakunnallisesti yhtenäistä tehtävänkuvausta, vaan jokaisessa seurakunnassa voidaan rakentaa olemassa olevien mallien perusteella juuri sopivanlainen tehtävänkuva. Kyselyssä selvisi, että muutamissa seurakunnissa on jo tehty tehtävänkuvat ja joissain myös toimintasuunnitelma.

Nämä on syytä koota ja miettiä niiden perusteella ehdotus tarjolle niille seurakunnille, joilla ei tehtävänkuvaa vielä ole määritelty.

Lapsiasiahenkilöistä suurin osa toivoi joko lisää koulutusta tai parempaa perehdytystä tehtäviinsä. Moni vastaajista kaipasi enemmän tai tiiviimpää yhteistyötä kirkkoherran kanssa. Yhteistyö muiden seurakuntien lapsiasiahenkilöiden kanssa koettiin myös tärkeäksi.

Nämä lapsiasiahenkilöille suunnatussa kyselyssä kerrotut tarpeet ja toiveet on hyvä ottaa pohjamateriaaliksi, kun kehitetään LAVA-toimintamallia ja lapsiasiahenkilöiden yhteistyötä Helsingin seurakuntayhtymässä. Tapaaminen vain kerran vuodessa ei tunnu ainakaan nyt alkuvaiheessa riittävältä.

6.4 Tiedotusta ja jatkotoimenpiteitä

Helsingin seurakuntien lapsiasiahenkilöille tämän hankkeen etenemisestä on kerrottu yhteisessä koulutusillassa. He ovat myös osallistuneet lapsiasiahenkilöiden profiilia kartoittavaan kyselyyn. Tuosta kyselystä ja hankkeen kokonaistuloksista on tarkoitus tiedottaa heille sähköpostitse. Lisäksi tuloksista tehdään uutinen seurakuntayhtymän sisäiselle verkkofoorumille eli Sinfoon.

Tämän kehittämishankkeen edetessä oli tarkoitus kertoa selvitystyöstä, suunnitelmista ja prosessin etenemisestä eri tahoille ja näin sitouttaa ihmisiä. Lapsiasiahenkilöiden koulutusillassa kerrottiin hallinnollisten päätösten LAVA-kartoituksesta. Muutoin hankkeen etenemisestä on tietoa jaettu lähinnä vain yksittäisissä tapauksissa.

Hankkeen tuloksista on sovittu raportoitavan sopivalla tavalla seuraavilla foorumeilla:

- kirkkoherrain kokous, jossa läsnä myös seurakuntayhtymän yhteisten työmuotojen päälliköt
- seurakuntayhtymän kasvatuksen ja seurakuntapalveluiden yksikkö

- seurakuntayhtymän muut yksiköt
- Helsingin seurakuntien lapsiasiahenkilöt ja heidän kauttaan seurakunnat
- tiedotusta Sinfossa eli Kirkko Helsingissä intranetissä

Tämän kehittämishankkeen käynnistymisvaiheessa asetimme tavoitteeksi saada aikaan Helsingin seurakuntayhtymässä, sen hallinnossa ja toiminnassa käyttökelpoinen LAVA-toimintamalli. Tuon mallin lopullinen kehittäminen jää toteutettavaksi tämän opinnäytetyön valmistuttua. Toimintamallin kehittämiseen antavat keräämäni aineistot hyviä eväitä.

Lapsiasiahenkilöiden yhteystiedot on koottu ja verkostoituminen käynnistynyt Helsingin LAVA-startissa eli lapsiasiahenkilöiden koulutustilaisuudessa. Seuraava vaihe on lapsiasiahenkilöverkoston tukeminen ja vahvistaminen.

Seurakunnissa kirkkoherrat ovat avainasemassa LAVAn käytäntöjen muotoutumisessa. Kirkkoherran ja lapsiasiahenkilöiden olisi hyvä toimia yhteistyössä näiden käytäntöjen luomisessa. Lapsiasiahenkilöiden näkemys on se, että yhteistyö kirkkoherran kanssa on oleellista lapsiasiahenkilön tehtävän hyvän hoitamisen kannalta. Kirkkohallituksen LAVA-esityksessä kehoitetaan myös kirjaamaan LAVA-käytännöt toimielinten johtosääntöön. Tähän voisi Helsingissä miettiä seurakunnille yhteistä linjausta

6.5 Seurakuntayhtymän yhteiset työmuodot ja LAVA-toimintamalli

LAVA-toimintamallin rakentaminen Helsingin seurakunnille on vielä kesken. Seurakunnissa on jo tehty päätöksiä ja nimetty lapsiasiahenkilöitä. Työskentelytavat ovat kuitenkin vasta muotoutumassa. Tukea, malleja ja yhteisiä linjauksia kaivataan seurakunnissa. Kasvatuksen ja seurakuntapalveluiden yksikön asiantuntemuksen tulisi tässä asiassa olla kirkkoherrojen ja lapsiasiahenkilöiden käytettävissä. Tuon asiantuntemuksen käytöstä olisi syytä sopia selkeästi.

Tämän kehittämishankkeen alkuvaiheessa mietimme, olisiko Helsingissä tarvetta yhteisiä ohjeita ja linjauksia sisältävälle opaskirjalle. Tällainen ”Helsingin seurakuntien LAVA pähkinäkuoressa” –vihkonen voisi sisältää esimerkiksi perusohjeen LAVAn toteuttamisesta yksittäisen päätöksen osalta, mallin lapsiasiahenkilön tehtäväkuvaksi, LAVA-asiantuntijoiden ja lapsiasiahenkilöiden yhteystietoja sekä kuvauksen LAVA-käytännöistä, joita on yhteisesti sovittu noudatettavan Helsingin seurakunnissa.

Kirkolliskokouksen velvoittava päätös koskee kaikkia hallinnon tasoja (Kirkkohallituksen esitys 2014, 19). Olen rajannut oman tutkimukseni koskemaan seurakuntia Helsingissä. Hankkeen myötä on ilmennyt tarve miettiä LAVA-työskentelymalli myös seurakuntayhtymän yhteisille työmuodoille ja yhteisen kirkkovaltuuston ja –neuvoston päätösten lapsivaikutusten arvioinneille. Seurakuntayhtymän tasolla tarvitaan mielestäni omat lapsiasiahenkilöt, kenties LAVA-työryhmä, jossa sekä luottamushenkilö- että viranhaltijaedustus.

Helsingin seurakunnissa käynnistyneeseen toimintakulttuurin muutokseen liittyvät sopeuttamistarpeet ovat merkittäviä. Niiden myötä pohditaan sekä kiinteistöistä luopumisia että henkilöstövähennyksiä. Vaarana on, että näissä asioissa lapsivaikutusten arvointi tehdään vain seurakuntakohtaisesti, esim. kun mietitään, mitä vaikutuksia jostain kiinteöstä luopumisella on yksittäisen seurakunnan lapsiin ja nuoriin. Mielestäni LAVA pitäisi tehdä myös yhtymätason päätöksien valmistelussa, jolloin asiaa katsottaisiin kaikkien helsinkiläisten alle 18-vuotiaitten edun näkökulmasta. Mietin, olisiko toimintakulttuurin muutos –prosessiin syytä nimetä erikseen LAVA-vastaava.

7 LOPUKSI

7.1 Prosessi Helsingin seurakuntayhtymässä on käynnistynyt

Tehdessäni tätä tutkimustani olen keskustellut sen sisällöstä eri tahoilla. Noissa pohdintoissa vahvasti esiin on noussut kysymys siitä, miten lapset ja nuoret todella tulisivat kuulluiksi. Kirkkohallituksen LAVA-päätös velvoittaa lapsivaikutusten arviointiin hallinnollisissa päätöksissä. Se myös kannustaa lasten ja nuorten kuulemiseen laajemminkin seurakunnan ja kirkon toiminnassa. Me voimme Helsingin seurakunnissa tehdä siitä totta vahvistamalla lapsivaikutusten arvioinneista vastuussa olevien ymmärrystä ja osaamista LAVA-prosessien toteutustavoista ja tukemalla lapsiasiahenkilöitä tarjoamalla koulutusta, toimintamalleja ja verkostoitumisen raamit.

Muutamissa Helsingin seurakunnista lasten ja nuorten osallisuus ja LAVA näyttävät olevan jo osa seurakunnan toimintatapaa. Selvittelyjeni perusteella ajattelen kuitenkin, että monessa seurakunnassa on havahduttu näiden asioiden tärkeyteen ja on kyllä ryhdytty toimeen, mutta kaivataan LAVA-osaamisen vahvistumista ja rutiinien muodostumista. Kun tähän panostamme, suuntaamme selkeästi kohti lapsiystävällisempää seurakuntaa, sellaista seurakuntaa, jossa jokainen lapsi ja nuori on seurakunnan täysi jäsen juuri nyt eikä vasta sitten joskus.

Prosessi on käynnistynyt. Se on avannut näkemään jatkotoimenpiteitä, totesi Jarno Raninen johtopäätöksiä pohdiskellessamme. Jatkotoimenpiteet on tunnistettu. Tästä on hyvä jatkaa kohti lapsiystävällisempää kirkkoa.

7.4 Minun haasteeni

Ryhtyessäni opinnäytetyöhöni halusin tehdä yhteistyötä sellaisen tahon kanssa, jolle tutkimuksestani olisi käytännön hyötyä. Samalla itse halusin arkityötäni laajemman näkökulman. Tämä kehittämishanke yhteistyössä Helsingin seurakuntayhtymän kanssa on tarjonnut sellaisen. Olen tämän myötä saanut myös eväitä omaan työhöni Munkkiniemen seurakunnan lapsiasiahenkilönä ja nuorisotyönohjaajana.

Kaksi vanhaa totuutta piti paikkansa tässäkin prosessissa. Ensimmäkin hankkeen hahmotteleminen ja rakentaminen vie enemmän aikaa kuin siihen varaa aikaa. Varsinaiseen toimeen päästään myöhemmin kuin on osattu suunnitella. Toiseksi jotta voidaan toimia yhdessä ja edistää asiaa, ei riitä itsellä oleva selkeä näky päämäärästä. Tuon näyn on kirkastuttava myös muille mukaan tuleville. Vasta sitten alkaa tapahtua.

Tehdessäni ehdotuksen opinnäytetyöstä Helsingin seurakuntayhtymälle, rajasin tehtäväni taustaselvityksiin. Ajattelin vaatimattomasti niiden olevan melko pieni-
muotoisia. Työni edetessä huomasin sovittujen aineistojen monitahoisuuden. Kun lopputulokset nyt ovat käytössä, ajattelen, että saaduista aineistoista voi olla Helsingin seurakuntayhtymälle merkittävä hyöty ja iso apu päätettäessä, miten seurakuntia, kirkkoherroja ja lapsiasiahenkilöitä tuetaan.

Oma henkillökohtainen haasteeni tästä eteenpäin on toimia siinä tehtävässä, johon minut on Munkkiniemen seurakunnassa valittu: Lapsiasiahenkilönä haluan olla rakentamassa seurakuntaa, jossa lapsi ja nuori tulee huomioiduksi ja kuulluksi. Teen sen edelleen innostuneena ja ilolla!

LÄHTEET

Haagan seurakuntaneuvosto 2015. Seurakuntaneuvoston kokouspöytäkirja
2.3.2015. Helsinki: Haagan seurakunta.

Helsingin seurakuntayhtymä 2014. Kirkkoherrankokouksen pöytäkirjaote
2.12.2014. Helsinki: Helsingin seurakuntayhtymä.

Helsingin seurakuntayhtymä 2015. Yhteinen hallinto. Viitattu 27.11.2015.
<https://www.helsinginseurakunnat.fi/yhteinenhallinto.html>

Jäsenelle parasta 2015. Hankkeen esite 012015. Helsingin seurakuntayhtymä.
Viitattu 27.11.2015. [https://sinfo.evl.fi/tilat/asia/Jasenelle-
parasta/ layouts/15/WopiFrame.aspx?sourcedoc=/tilat/asia/Jasenelle-
parasta/Jaetut%20asiakirjat/J%C3%A4senelle%20parasta%20-
esite%20012015.docx&action=default&DefaultItemOpen=1](https://sinfo.evl.fi/tilat/asia/Jasenelle-parasta/layouts/15/WopiFrame.aspx?sourcedoc=/tilat/asia/Jasenelle-parasta/Jaetut%20asiakirjat/J%C3%A4senelle%20parasta%20-esite%20012015.docx&action=default&DefaultItemOpen=1)

Kirkkohallituksen yleiskirje 2014. Yleiskirje nro 30/2014, 17.12.2014. Lapsivaiku-
tusten arviointi hallinnollisissa päätöksissä. Helsinki: Suomen evankelis-
luterilainen kirkko.

Kirkkohallituksen esitys 2014. Kirkkohallituksen esitys kirkolliskokoukselle 2014.
Asianro 2014-00063 (KKHE-14-2). Viitattu 27.11.2015.
<http://kappeli2.evl.fi/kkoweb.nsf>

Kirkkohallituksen ohjeistus 2015. Lapsivaikutusten arviointi Suomen evankelis-
luterilaisessa kirkossa – Ohjeistus 2015. Suomen ev.-lut. kirkon julkaisuja 21,
Kirkko ja toiminta. Helsinki: Suomen evankelis-luterilainen kirkko.

Kirkkolaki, kirkkojärjestys, kirkon vaalijärjestys, kirkon säädöskokoelma 2014.
Suomen ev.-lut.kirkon julkaisuja 4, Kirkko ja päätöksenteko. Helsinki. Kirkko-

hallitus. Viitattu 27.11.2015.

[http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/84759E9DB769A9A6C2257D94002752D4/\\$FILE/kirkkolaki_2014_verkkoversio.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/84759E9DB769A9A6C2257D94002752D4/$FILE/kirkkolaki_2014_verkkoversio.pdf)

Kirkolliskokous 2009. Kirkolliskokous tukee lasten oikeuksia ja lapsivaikutusten arviointia kirkossa. Uutinen evl.fi-sivustolla 6.11.2009. Viitattu 27.11.2015

<http://evl.fi/EVLUutiset.nsf/Documents/FE3A60D74B0AFC63C225766600364660?OpenDocument&lang=Fi>

Kirkolliskokous 2014. Päätös lapsivaikutusten arviointia koskevan säännöksen lisäämisestä kirkkojärjestykseen. Kirkolliskokouksen päätös 9.5.2014. Turku: Kirkolliskokous. Viitattu 27.11.2015.

<http://kappeli2.evl.fi/kkoweb.nsf/2adbcea86af6c3a3c2256f5c00400228/1ce024ff14e33900c2257cd3002d678a?OpenDocument>

Kurttila, Tuomas 2011. Vuoden 2009 kirkolliskokouksen päätös lapsivaikutusten arvioinnista / Tuomas Kurttila. Käytännöllisen teologian pro gradu –tutkielma. Helsinki: Helsingin yliopisto.

Malmin seurakuntaneuvosto 2015. Seurakuntaneuvoston kokouspöytäkirja 17.3.2015. Helsinki: Malmin seurakunta.

Mikaelin seurakuntaneuvosto 2015. Seurakuntaneuvoston kokouspöytäkirja 2.2.2015. Helsinki: Mikaelin seurakunta.

Nurmi, Suvielise 2015. Sähköpostiviesti 17.11.2015. Viesti tekijän hallussa.

Näyn & kuulun –hanke 2011. Kirje kirkkoherroille 1.2.2011. Dokumentti Kaisa Rantalalan sähköpostin liitteenä 23.11.2015. Tekijän hallussa.

Petrus församlingsråd 2015. Seurakuntaneuvoston pöytäkirjat 9.4.2015 ja 4.6.2015. Helsinki: Petrus församling.

Pitäjänmäen seurakuntaneuvosto 2015. Seurakuntaneuvoston kokouspöytäkirja 22.4.2015. Helsinki: Pitäjänmäen seurakunta.

PTK 2015. Lapsivaikutukset.fi - Lasten ja nuorten oikeudet kirkossa. PTK – poikien ja tyttöjen keskus. Viitattu 27.11.2015. <http://lapsivaikutukset.fi>

Pulkkinen, Hanna 2015a. Suullinen tiedonanto lapsiasiahenkilöiden kansallisen seminaarin keskusteluissa 7.11.2015. Turku.

Pulkkinen, Hanna 2015b. LAVA lyhyesti –diasarja. Lapsiasiahenkilöiden seminaari 7.11.2015. Turku.

Raninen, Jarno 2015/4. Opinnäytetyöpalaveri 22.4.2015. Helsinki. Muistio tekijän hallussa.

Raninen, Jarno 2015/11. Opinnäytetyöpalaveri 12.11.2015. Helsinki. Muistio tekijän hallussa.

Rantala, Kaisa 2015a. Lapset innovaattoreina – lasten kuulemista edistävän koulutuksen kehittäminen seurakuntien kasvatuksen ammattilaisille. Opinnäytetyö (YAMK). Turku – Turun ammattikorkeakoulu.

Rantala, Kaisa 2015b. Yksityinen keskustelu sosiaalisessa mediassa 22.11.2015. Aineisto tekijän hallussa.

Saarinen, Hertta 2015. Tarjous opinnäytetyön tekemisestä Helsingin seurakuntayhtymälle. Sähköpostiviesti Jarno Raniselle 14.4.2015. Viesti tekijän hallussa.

Svenska kyrkan. Barnkonsekvensanalys i Svenska kyrkan. Viitattu 27.11.2015 <https://svenskakyrkan.se/barnkonsekvensanalys>

Taavitsainen, Tiina 2012. Lasten ja nuorten osallisuus kirkossa. Opinnäytetyö.

Pieksämäki: Diakonia-ammattikorkeakoulu

Unicef 2015. Lapsen oikeuksien sopimus. Viitattu 27.11.2015.

<https://www.unicef.fi/lapsen-oikeudet/mika-on-lapsen-oikeuksien-sopimus>

LIITTEET

- 1 Kutsu lapsiasiahenkilöiden koulutustilaisuuteen
- 2 Yhteenveto seurakuntaneuvostojen pöytäkirjoista
- 3 Kysely lapsiasiahenkilöille

LIITE 1 Kutsu lapsiasiahenkilöiden koulutustilaisuuteen

Tavoitteena lapsiystävällinen seurakunta!

Alkusysäys LAVA-yhteistyölle Helsingin seurakunnissa ja seurakuntayhtymässä

Lapsiasia-koulutusilta keskiviikkona 30.9.2015 klo 18-20
Engel-sali (2 krs), Helsingin seurakuntayhtymä, Kolmas linja 22

Illan aikana:

- mahdollisuus tutustua lapsiasiahenkilöihin ja verkostoitua
- perustiedot LAVAsta eli siitä, mitä on lapsivaikutusten arviointi ja mihin kirkolliskokouksen tekemä LAVA-päätös velvoittaa meitä
- tietoa siitä, miten tuo 1.1.2015 voimaan astunut päätös on alkanut näkyä hallinnollisissa päätöksissä
- tilaisuus harjoitella lapsivaikutusten arviointia sekä tilaa kysymyksille ja keskustelulle

Tarjoilu klo 17.30 alkaen aulassa.

Sitä varten ilmoittautuminen 25.9. mennessä (ysk.kasvatus@evl.fi)

Tervetuloa!

Jarno Raninen, kasvatuksen ja seurakuntapalveluiden päällikkö
Helsingin seurakuntayhtymä

Hetu Saarinen, nuorisotyönohjaaja, Munkkiniemen seurakunta

LIITE 2 Yhteenveto pöytäkirjoista

Seurakuntaneuvostojen pöytäkirjat keväältä 2015

Kevään 2015 (tammi-kesäkuu) aikana Helsingin seurakuntien seurakuntaneuvostot pitivät yhteensä 105 kokousta. Suurin osa pöytäkirjoista löytyy seurakuntien omilta verkkosivuilta tai siellä olevan linkin kautta Dynasty 360 -asianhallintajärjestelmästä. Dynastysta ja verkkosivuilta puuttuvat pöytäkirjat pyysin seurakunnilta sähköpostitse.

Dynastyssa, jonne linkki verkkosivulla	Dynastyssa, ei linkkiä verkkosivulla	Seurakunnan verkkosivulla	Ei löydettävissä Dynastyssa eikä netissä
Kallio 6	Malmi 5	Johannes 4	Herttoniemi 4
Kannelmäki 5	Matteus 4	Haaga 6	Petrus 5
Lauttasaari 5		Mikael 4	Roihuvuori 5
Meilahti 4		Paavali 6	
Munkkiniemi 5		Pakila 5	
Oulunkylä 6		Tuomiokirkko 6	
Pitäjänmäki 6		Töölö 5	
Vartiokylä 4		Vuosaari 5	

Merkintä kirkolliskokouksen LAVA-päätöksen velvoittavuudesta ja lapsiasiahenkilöiden valinta pöytäkirjoissa

Kirkolliskokouksen velvoittava päätös lapsivaikutusten arvioinnin tekemisestä hallinnollisten päätösten valmisteluissa ja lapsiasiahenkilöiden valinta oli esillä 11 pöytäkirjassa. Lisäksi yhdessä pöytäkirjassa oli merkintä kirkolliskokouksen pää-

töksestä, mutta ei lapsiasiahenkilön valinnasta. Kolmen seurakunnan pöytäkirjoista löytyi merkintä lapsiasiahenkilön valinnasta, mutta ei mainintaa kirkolliskokouksen päätöksestä.

LAVA oli mainittu seuraavissa pöytäkirjoissa

Haaga - ptk 1.6.: messujen kellonajat

Kallio - ptk 24.2.: nuorisotyönohjaajan viran täyttäminen

Mikael – ptk 13.4. ja 8.6.: lapsi- ja nuorisotyön pesteihin liittyvät järjestelyt

Oulunkylä – ptk 9.2.: kanttorin viran täyttö

Vartiokylä – ptk 15.4.: kirkon aita

Petrus – ptk 9.4. viranhaltijoiden virkavapauksia ja sijaisuuksia; ptk 4.6. Cafe Torpetin toiminnan jatkuminen, jumalanpalvelukset Malmin, Munkkiniemen ja Oulunkylän kirkoissa, seurakuntapastorin virka, siviilipalvelushenkilö

LAVA olisi voinut olla useammin mainittuna

Kirkkohallituksen LAVA-ohjeistuksessa todetaan, että jokaisen päätettävän asian valmistelussa on tarkistettava onko päätöksellä vaikutuksia lapsiin ja nuoriin. Jos todetaan, ettei vaikutuksia ole, valmistelu etenee normaalilla tavalla. Jos alustavan kartoituksen jälkeen todetaan, että päätöksellä on vaikutuksia lapsiin tai nuoriin, tehdään tarkempi arviointi vaikutuksista. (Kirkkohallituksen ohjeistus 2015.)

Tämän perusteella katson, että LAVA-maininta olisi voinut olla näissäkin kohdissa:

Herttoniemi - ptk: 24.3.:lapsityön varhaiskasvatuksen ohjaajan virka (perusteluissa oli LAVAn suuntainen maininta)

Kallio - ptk 17.3.:nuorisotyön kehittämissuunnitelma

Kannelmäki - ptk 9.3,: luopuminen toimitilasta, leikkipaikan kunnostaminen

Lauttasaari – ptk 24.2.: kiinteistötilojen arviointi, puumajan rakentaminen, kirkko-kiinteistön peruskorjaus

Malmi – ptk 20.1.: lisämääräraha yksinhuoltajien olohuonetoimintaan, ptk 24.2. lapsityön papin virkavapausanomus, 12.5. virkajärjestelyitä

Mikael – ptk 2.3.: Sakarinmäen seurakuntasalin vuokrasopimuksen irtisanominen ja määräaikaisen kirkkomuusikon palkkaaminen

Munkkiniemi – ptk 6.5.: Henkilöstöstrategia

Oulunkylä – ptk 9.3.: Kerhotilan vuokraaminen ja aloite nuorisotyön kehittämisestä; ptk 11.5.: monikulttuurisuustyö; ptk 8.6.: nuorisotyön virkajärjestelyt

Paavali – ptk 3.3.: lastenohjaajan valinta; ptk 7.4. siirtolayhdistyksen vuokratuotto; ptk 5.5. lastenohjaajan määräaikaiset työsuhteet

Pakila – ptk 24.2.: työntekijäresurssin kokonaisuus, nuorisotyön virkajärjestelyt ja iltapäiväkerhot; 28.4. selvitys lapsi- ja perhetyöstä, nuorisotyön ja lapsi- ja perhetyön virkajärjestelyt

Pitäjänmäki – ptk 18.3.: jumalanpalveluselämän kehittäminen; ptk 10.6. lapsityönohjaajan viran perustaminen

Roihuvuori – ptk 25.2.: nuorisokanttorin viran tulevaisuus; ptk 23.3.: Laajasalon kirkon lähialueen asemakaava- ja liikennesuunnitelma

Tuomiokirkko – ptk 7.4.: pyhäkoulutyölle saatu testamentti; ptk 4.5.: lastenohjaajan työsuhde, nuorisotyönohjaajan sijainen

Töölö – ptk 10.3.: nuorisopastorin viran täyttö; ptk 2.6.: suunnitelma vapaista ko- lehdeistä, talousarvioavustukset, määräraha diakonia- ja kasvatustyölle

Vartiokylä – ptk 15.4.: kirkkotilan jakaminen Matteus församlingin kanssa

Vuosaari – ptk 26.1. kanttorin virkan auki julistaminen; ptk 13.4.: tiekirkko ja kesä- seteli; ptk 11.5.: johtavan nuorisotyöntekijän isyysloma- ja hoitovapaa-anomus

Johannes – ptk 14.1.: nuorisotyönohjaajan virka; 17.3.: nuorisotyön matkat

Petrus – ptk 25.2.: seurakunnan lapsityön työjärjestelyt

LIITE 3 Kysely Helsingin seurakuntien lapsiasiahenkilöille

Sähköpostiviesti lapsiasiahenkilöille 26.10.2015

Hei seurakunnan lapsiasiahenkilö! Helsingin seurakuntayhtymän LAVA-startti pidettiin 30.9.2015 - tuolloin oli kutsuttu koolle kaikki Helsingin seurakuntien lapsiasiahenkilöt. Kiitos kaikille teille, jotka olitte mukana tuossa koulutusillassa. Tässä jatkoa, josta tuolloin jo oli puhetta: KYSELY HELSINGIN SEURAKUNTIEN LAPSIASIAHENKILÖILLE. Varaa aikaa 10-15 minuuttia ja siirry tästä linkistä kyselyyn:

<https://www.webropolsurveys.com/S/45283CF11DD058E4.par>

Opiskelen Humanistisessa ammattikorkeakoulussa yhteisöpedagogiksi ja tämän teen opinnäytetyötäni Helsingin seurakuntayhtymälle liittyen lapsivaikutusten arviointien käynnistymiseen Helsingissä. Tarkoitukseni on saada opinnäytetyöni valmiiksi marraskuun aikana. Siksi toivonkin, että pystyisit vastaamaan tähän kyselyyn jo lokakuun kuluessa eli tämän viikon aikana.

Yhteistyön toivossa Hertta (Hetu) Saarinen

hertta.saarinen@humak.edu / hetu.saarinen@evl.fi, p. 050 4090136

Muistutusviesti lapsiasiahenkilöille 3.11.2015

Hei seurakunnan lapsiasiahenkilö! Sait viime maaantaina pyynnön osallistua kyselyyn. Kiitos, jos jo vastasit. Mikäli et vielä tullut vastanneeksi, toivon, että avaisit oheisen linkin ja käyttäisit vastaamiseen 10-15 minuuttia.

<https://www.webropolsurveys.com/S/45283CF11DD058E4.par>

Kysely on osa Humanistisen ammattikorkeakoulun ja Helsingin seurakuntayhtymän yhteistä hanketta, jossa kartoitetaan lapsivaikutusten arviointien käynnistymistä Helsingissä. Omassa opinnäytetyö-osuudessani pystyn hyödyntämään vastaukset, jotka on lähetetty viimeistään 15.11.2015. (Kysely on auki vielä senkin jälkeen, koska myöhemminkin tulleet vastaukset jäävät Helsingin seurakuntayhtymän käytettäväksi kehitettäessä tukitoimia lapsiasiahenkilöille ja LAVA-prosesseihin.)

Terveisin opinnäytetyötään tekevä aikuisopiskelija, Munkkiniemen seurakunnan nuorisotyönohjaaja Hertta (Hetu) Saarinen

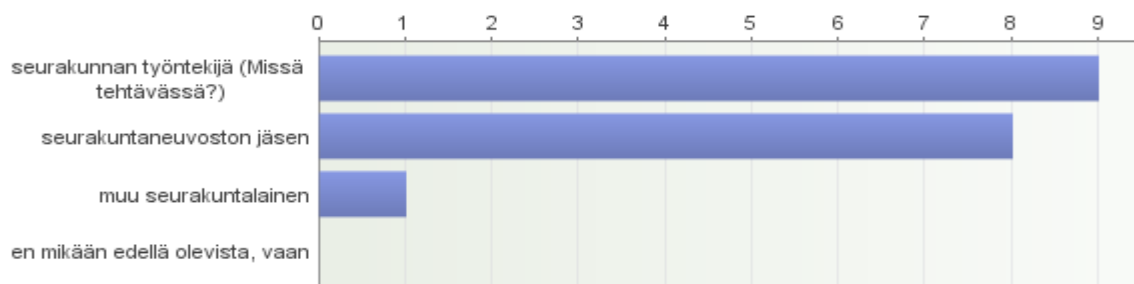
hertta.saarinen@humak.edu / hetu.saarinen@evl.fi, p. 050 4090136

Kysely Helsingin seurakuntien lapsiasiahenkilöille

Avoimien vastausten osalta olen yhdistellyt samoja tai samansuuntaisia vastauksia. Olen myös jättänyt pois sellaisia vastauksia, jotka mielestäni liittyvät henkilön tietosuojaa tai vastaavaan.

1. 1 Kuka olet?

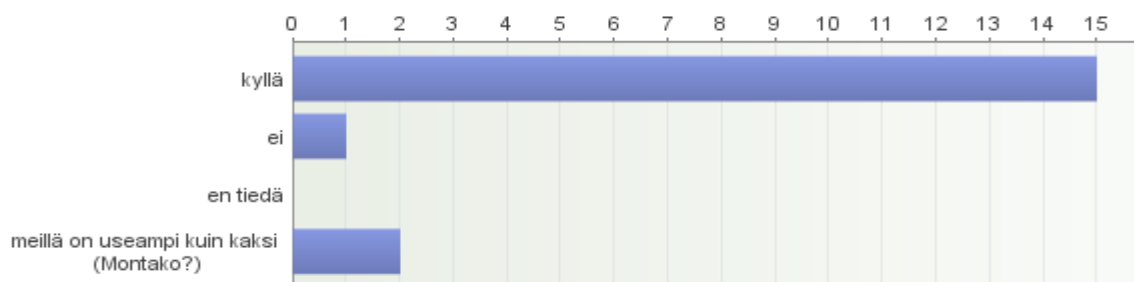
Vastaajien määrä: 18

Avoimet vastaukset: seurakunnan työntekijä (Missä tehtävässä?)

- lastenohjaaja x 2
- lapsityönohjaaja x 2
- nuorisotyönohjaaja x 2
- varhaiskasvatuksen pappi, tiimiesimies
- kirkkoherra

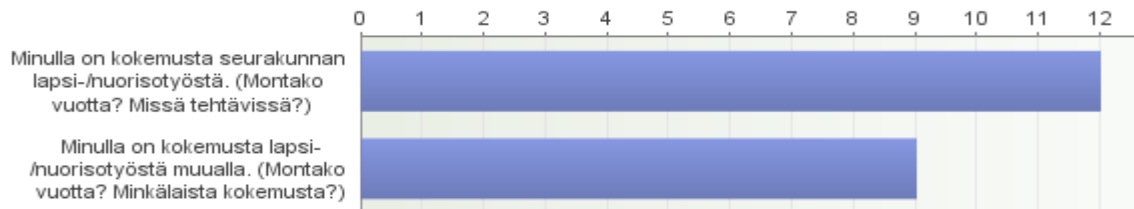
2. Onko seurakunnassanne toinenkin lapsiasiahenkilö?

Avoimet vastaukset: meillä on useampi kuin kaksi (Montako?)

- 4
- 4

3. Kokemuksesi lapsi-/nuorisotyössä? (voit valita molemmat)

Avoimet vastaukset: Minulla on kokemusta seurakunnan lapsi-/nuorisotyöstä. (Montako vuotta? Missä tehtävissä?)

Esimerkkejä

- yli 10 v nuorisotyönohjaajana
- 35 v nuorisotyössä
- 10 v lastenohjaajana
- 15 v, lastenohjaajana, nuorisotyönohjaajana, lapsityönohjaajana
- 26 v, lastenohjaaja, lapsityönohjaaja, perhetyö, iltapäiväkerhotyö
- 6,5 vuotta viransijaisena ja -haltijana (varhaisnuoriso-, nuoriso- ja rippikoulutyö)
- 13 vuotta, varhaiskasvatuksen pappina
- varhaisnuorten raamattukerho 23 v
- osallistujana, isosena, kerhonohjaajana, kouluttajana, kesäteologina
- isosena ja leiriavustajana, kolme vuotta kasvatustyön johtokunnan jäsenenä

Avoimet vastaukset: Minulla on kokemusta lapsi-/nuorisotyöstä muualla. (Montako vuotta? Minkälaista kokemusta?)

Esimerkkejä

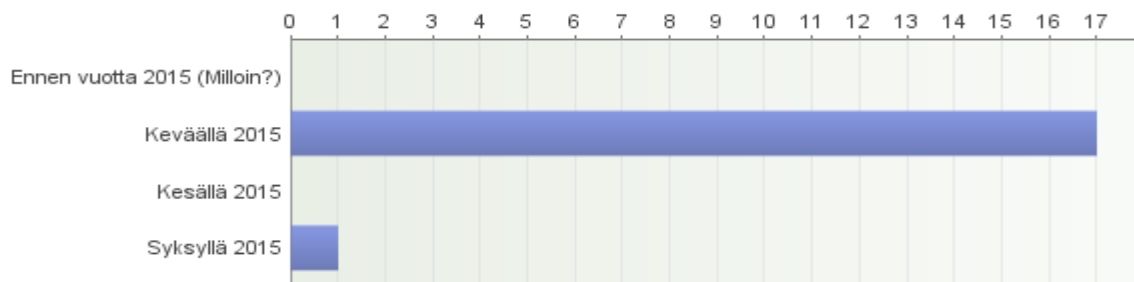
- Helsingin kaupunki 37 v
- yli 30 vuotta ansiotyössä.
- lastenpsykiatrian parissa
- jengi- ja huumenuorisotyössä
- 16 vuotta peruskoulun aineenopettajana
- Eestin ev lut kirkon työ
- lastensuojelutyö 13 vuotta
- kansainvälinen kristillinen nuorisotyö (European Fellowship), Changemaker-verkosto
- yli 40 v partiojohtajana ja -kouluttajana

4. Muu kokemus, josta katsot olevan apua lapsiasiahenkilönä toimimisessa:

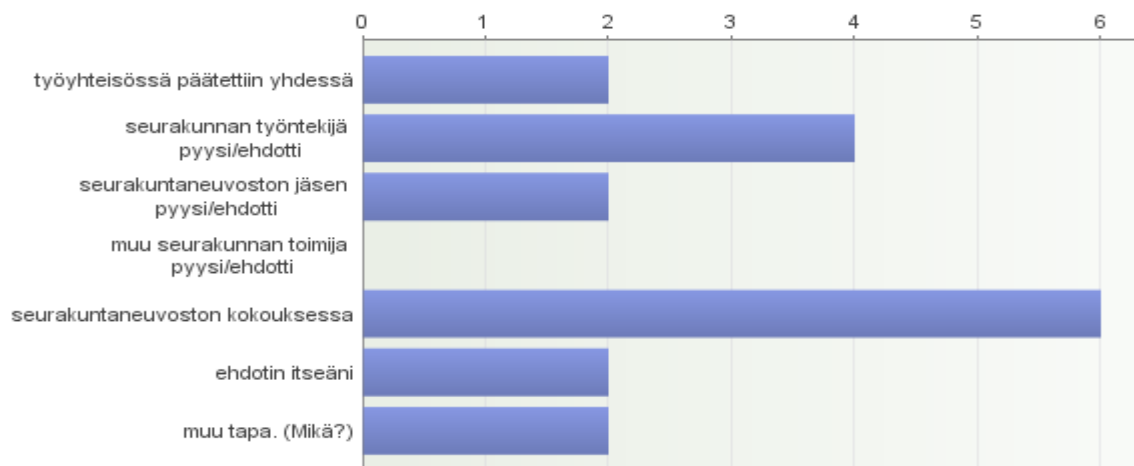
- Opettajankoulutus, kolme kautta seurakuntaneuvostossa
- Mukana lasten ja nuorten elämässä 33 vuotta.
- Kirkon nuorisotyönohjaajakoulutus
- järjestötyö urheiluseurassa
- Olen neljän lapsen äiti ja ollut aktiivisesti mukana seurakunnan toiminnassa.

- 20 v. päiväkodeissa
- Omat lapset ja nykyiset lapsenlapset
- olen kirjoitellut ja ohjannut koululaisten näytelmiä ym., harjoittanut erilaisia ryhmiä
- yhteiskuntatieteiden opinnot
- luottamustoimet Nuorisoyhteistyö Allianssissa ja Suomen YK-nuorisodelegaattina
- vuorovaikutustaitokurssien ohjaajana 30 vuotta
- seurakuntatyö, kaksi lasta

5. Milloin sinut on valittu lapsiasiahenkilöksi?

6. Miten sinua pyydettiin lapsiasiahenkilöksi?

Avoimet vastaukset: muu tapa. (Mikä?)

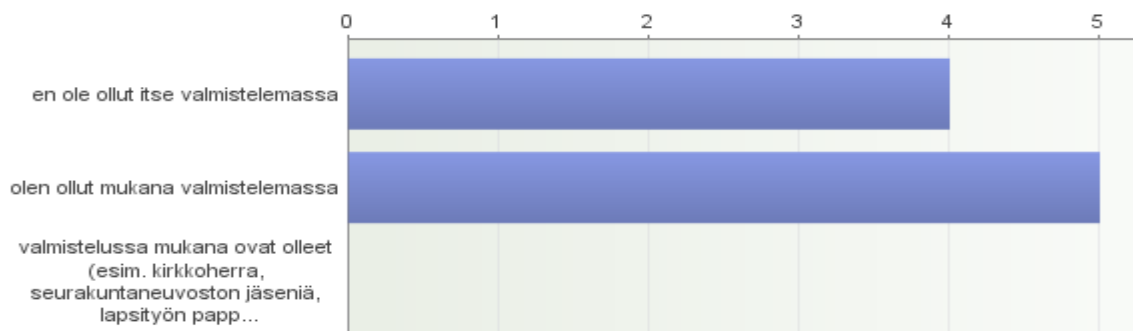
- srk:n johtoryhmä päätti
- Kirkkoherra ehdotti, että yksi lapsiasiahenkilö olisi lapsityön tiimistä. Tiimissä pohdittiin mistä tehtävänkuvasta käsin on parasta tätä tehtävää hoitaa
-

7. Onko seurakunnassasi määritelty lapsiasiahenkilöille tehtäväkuva ja/tai tehty toimintasuunnitelma?

Huom: Yksittäisten vastaajien vastauksista selvisi, että neljä vastaajaa kertoi, että heillä on sekä tehtävänkuvaa että toimintasuunnitelmaa. Yksi vastaaja kertoi, että heillä on toimintasuunnitelmaa.

	on	ei	en tiedä
tehtävänkuvaa	4	11	3
toimintasuunnitelmaa	5	10	3
Yhteensä	9	21	6

8. Ketkä näitä ovat olleet valmistelemissa?

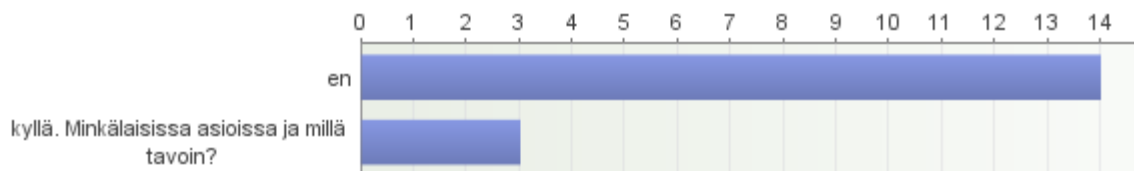

9. Miten olet toiminut tähän mennessä lapsiasiainhenkilönä?

- Neuvotellut lapsi- ja perhetyön sekä nuorisotyön vastaavien kanssa. Lapsityön toimintaan tutustuminen, mukanaolo perhekerhoissa. Neuvostossa lapsinäkökulman huomiointi
- Toimimme aktiivisesti asioissa, joilla on lapsiasiainvaikutuksia (valmisteluissa tai viestintäviestillä).
- En mitenkään. En valitettavasti päässyt starttitilaisuuteen.
- Tähän mennessä kaksi arviointia päätöksen valmistelussa.
- Osallistuin Yhtymän startti-iltaan.
- Ensi työntekijäkokouksessa olen esittelemässä LAVAa työtovereilleni.
- Perehtynyt tehtävään
- Olemme pitäneet jo neljä kokousta LAVA tiimin kanssa. Olen ollut mukana haastattelemassa nuorisotyön ja lapsityön määräaikaan virkasuhteeseen hakijoita. LAVA tiimin kanssa järjestämme lasten ja nuorten ja perheiden illan 11.11 mitä varten olemme suunnitelleet ohjelman ja olen mukana illan toteutuksessa.
- kurssilla käynyt ja lukemalla asiasta
- Osallistunut koulutuksiin ja noston muutaman tärkeän asian esiin käsittelyvaiheessa.
- Seurakuntaneuvoston esityslistaa laatiessa/työyhteisössä asioita valmisteltaessa on lapsiasia otettu huomioon. Neuvoston päätöksiin on tarvittaessa merkitty, mitä vaikutusta sillä on

- tai ei ole lapsi- tai nuorisoasiaan.
- istunut parissa kokouksessa
- Meillä on vuodesta 2011 kokoontunut Lapsiasiatyöryhmä. Sen työhön osallistui yksi lastenohjaaja. 2015 seurakuntaneuvosto nimitti lapsiasiahenkilöiksi 2 srk neuvoston jäsentä ja 2 työntekijää. Niiden kahden ryhmän jäsenet ovat kokoontuneet kerran kirkkoherran johdolla.
- Käynyt yhdessä infotilaisuudessa seurakuntayhtymällä.
- Toistaiseksi en mitenkään.
- Ehdotin seurakuntaneuvostolle lapsiasiahenkilöiden valitsemista. Valintamme jälkeen teimme toisen lapsiasiahenkilön kanssa tehtäväkuva- ja toimintasuunnitelmaehdotuksen neuvostolle. Olen työntekijäkokouksessa ja vastuuryhmissä ollut kertomassa LAVAsta.
- kouluttautuminen ja lava-toiminnasta kertominen

10. Oletko osallistunut hallinnollisten päätösten valmisteluun liittyvään lapsivaikutusten arviointiin seurakunnassasi?

Avoimet vastaukset: kyllä. Minkälaisissa asioissa ja millä tavoin?

- Ensi vuoden talousarvion vaikutusten arviointi.
- Messuaikoja päätettäessä Hakavuoren ja Huopalahden kirkkojen osalta
-

11. Mitä odotat tehtävältäsi lapsiasiahenkilönä?

- Voisi vaikuttaa toiminnan sisältöön sen lisäksi että neuvoston jäsenenä huomioi päätöksissä lapset ja nuoret. Toimintaan puuttuminen nähdään työntekijöiden puolelta uhkaavana vaikka ei ole tarkoitus vahtia, vaan tuoda omaa näkökulmaa
- Mahdollisuus vaikuttaa tärkeään ja kauaskantoiseen asiaan.
- Saan tehdä lasten näkökulman tärkeäksi kaikessa päätöksenteossa.
- Seurakuntaneuvostossa käsiteltävien asioiden valmistelua, lapsivaikutusten arviointia.
- Vielä en osaa odottaa oikein yhtään mitään.
- Näen sen mahdollisuutena pitää lapsi-näkökulmaa esillä
- Haluan tuoda oman panokseni lapsi ja nuorisotyön eteen. On hyvä ennakoida sekä miettiä parhaita ratkaisuita koskien lapsiin ja nuoriin kohdistuvaa toimintaan
- Toivon, että se ei jäisi "kunniatehtäväksi" vain ihan oikeasti voisi vaikuttaa.
- en osaa sanoa.
- Kirkkoherralta aloitetta ja aloituspalaveria, jossa sovittaisiin käytännöt. Odotan selkeää tehtäväkuva.
- Odotan, että saisimme toimivan systeemin, jossa sn:n esityslistalle menossa olevat asiat tulisivat ainakin tiedoksi lapsiasiahenkilöille ja niiden LAVAA mietittäisiin kirkkoherran kanssa ennen sn:n kokousta.

12. Mitä tukea tehtävääsi toivoisit omasta seurakunnastasi

- Että ei olisi vain valittu ja "unohdettu" vaan rooli nähtäisiin tärkeänä, nimenomaan työntekijöiden keskuudessa. Nyt joutuu itseään markkinoimaan, roolia ei arvosteta.
- Tehtäväkuva ja toimintasuunnitelma lapsiasiahenkilöille.

- Keskustelua kaikenikäisten tasa-arvosta.
- Toivon, että työkaverini olisivat asiasta kiinnostuneita ja toteuttaisivat LAVAA kukin tahoiltaan.
- Johdon tuki, asian huomiointi eri tilanteissa
- Tukea muilta LAVA tiimiin kuuluvilta sekä myös seurakuntalaisten aktiivista kuuntelemista.
- Yhteydenottoa jos joku kokee että asiaa ei ole otettu huomioon kun on tehty päätöksiä
- Asia on meillä ollut vielä aika ohuesti käytössä.
- Lapsi- ja nuorisotyön työntekijöiden ja lasten ja nuorten aktiivista ja kiinnostunutta mukanaoloa.
- Kirkkoherran aktiivisuutta olla yhteydessä lapsiasiahenkilöihin.
- Seurakuntaneuvoston jäsenistä yhtä, jolle LAVA olisi määritelty "vastuualueeksi". Nyt meillä on lapsiasiahenkilöinä työntekijä ja seurakunnan vapaaehtoinen, ei siis sn:n jäsentä.

13. Mitä tukea tehtävääsi toivoisit Helsingin seurakuntayhtymältä?

- Yhteisiä tapaamisia lapsiasioissa
- Olisi hyvä, että kaikki tai useampi saman seurakunnan lapsiasianvaikutuksia työstävä olisi samassa kokouksessa/koulutuksessa. Näin hyöty olisi mahdollisimman suuri myös ruohonjuuritasolla. Kokemukseni mukaan koulutus on nyt määrätynyt sen mukaan, millaista työtä tällä hetkellä tekee (mikäli on srk:n työntekijä). Ennen ensimmäistä koulutusta tätä edellä mainittua hyötyä voi osallistujan olla vaikea hahmottaa.
- Koulutusta tehtävään sekä starttitilaisuuden materiaaleja jakoon.
- Yhtymä on niin kaukana seurakunnan arjesta. Pärjäämme omillamme.
- Lain kirjaimen toteutus on kirkkoherrojen käsissä.
- LAVA -n periaatteita ja toteutusmahdollisuuksia pitäisi pohtia kirkkoherrain kokouksessa
- selkeät yhtenäiset ohjeistukset
- Yhteistä neuvottelua kirkkoherrojen kanssa.

14. Miten Helsingin seurakuntien muut lapsiasiahenkilöt voisivat tukea sinua?

- Uskon että vaikeissa kysymyksissä voin saada tukea muiden seurakuntien lapsiasiahenkilöiltä.
- Ehkä yhteinen tapaaminen, jossa voisi vaihtaa ajatuksia ja kuulla, miten muualla toimitaan.
- Vaikea sanoa
- Vuorovaikutuksen ja keskustelun puitteissa
- En tiedä. Tällä hetkellä asiat pitää saada toimimaan johdon tasolla.
- Kerran vuodessa voisi kokoontua keskustelemaan jostain aiheeseen liittyvästä asiasta.
- Jakamalla hyviä käytäntöjä.
- Kertomalla, minkälaisia LAVAprosesseja käyty.

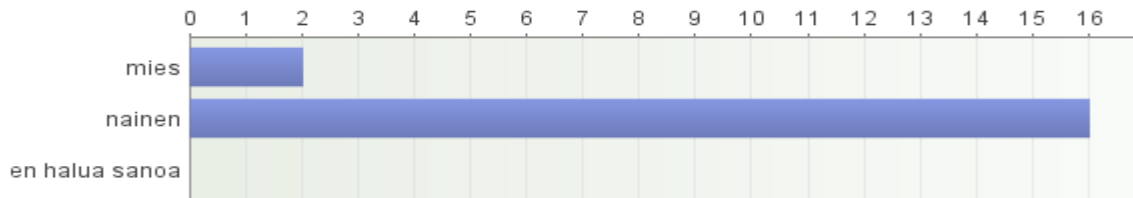
15. Miten sinä voisit tukea muita lapsiasiahenkilöitä?

- Pitää yllä keskustelua.
- Vaikea sanoa
- Vuorovaikutuksen ja keskustelun ja ideoinnin kautta.
- Jaan mielelläni näitä eväitä, mitä milloinkin minulla on.
- Innostamalla jakamaan kokemuksia ja kyselemällä muilta neuvoa.

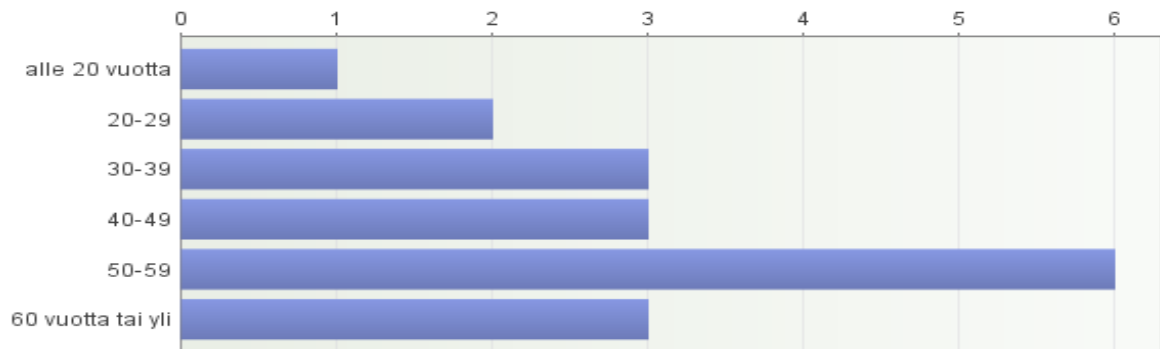
16. Jos vielä haluat sanoa jotain tähän teemaan tai kyselyyn liittyen, voit kirjoittaa sen tähän.

- Mielestäni on tärkeä, että seurakuntamme lapsiasiahenkilöt lähtevät yhdessä vaikka Seurakuntaopiston järjestämään koulutukseen, jossa voi yhdessä pohtia, mitä LAVA meidän seurakunnassamme on.
- Seurakuntatason järjestäytymistä auttaisi varmasti sekin, että srk yhtymän johdon tasolla mietitään, miten LAVA hoidetaan srk yhtymän tasolla.

17. Sukupuoli

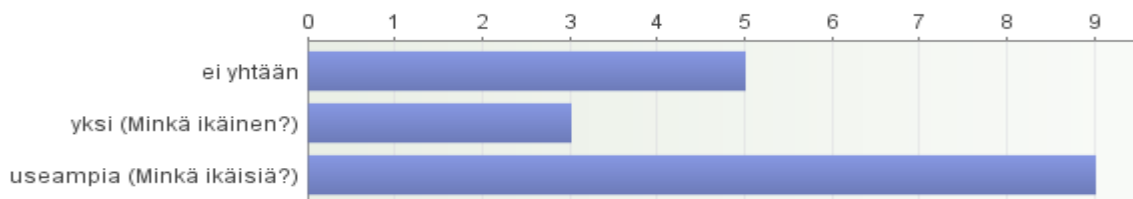

18. Ikä

Huom: Ensimmäisen vaihtoehdon (alle 20 vuotta) valinnut henkilö on ilmoittanut, että hänellä on täysi-ikäisiä lapsia ja kymmenien vuosien työkokemus.

19. Onko sinulla omia lapsia? Vastaajien määrä: 17

Avoimet vastaukset: yksi (Minkä ikäinen?)

Avoimet vastaukset: useampia (Minkä ikäisiä?)

Kolmella vastaajalla yksi lapsi, yhdellä vastaajalla oli kuusi lasta, muilla 2-5 lasta. Yksi vastaaja oli kirjannut tähän myös 3-vuotiaan ja kolmen kuukauden ikäisen lapsenlapsensa. Yhteensä lapsia ja lapsenlapsia oli 33.